

עיריית תל-אביב-יפו

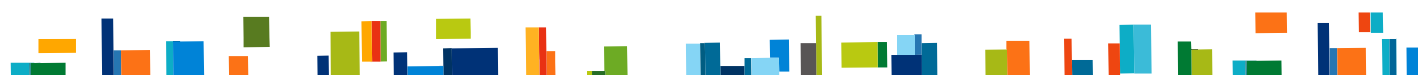
אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והועדה לקידום מעמד הילד

ועדת חינוך והועדה לקידום מעמד הילד
בנושא: הרפורמה בחינוך המיוחד
בראשות מ"מ וסרה"ע אופירה יוחנן וולק

שהתקיימה ביום שלישי ב-5.11.2019, שעה 17.00
ז' בחשון תש"פ
בניין העירייה, קומה 12

סטנוגרמה
שוש בלו

עמוד 1 מתוך 44

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

חברי הועדה
מוזמנים ה"ה:
<u>אופירה יוחנן וולק - יו"ר הועדה</u>
אופירה יוחנן וולק – מ"מ וסגנית ראש העיר; ממונה על החינוך היסודי והמיוחד
ציפי ברנד – סגנית ראש העיר, ממונה על הגיל הרך;
סיגל ויצמן – חברת מועצה, אחראית על תיק הנוער ותיק החדשנות והטכנולוגיה;
מוריה שלומות – חברת מועצה
שירלי רימון – מנהלת מינהל החינוך
ליזה בן חמו – סגנית מנהל המינהל לארגון ושירות
עידית גלבר – מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד;
הילה מרקוביץ – פורום הגנים של תל אביב, מייצגת את החינוך המיוחד וגם חברה בוועד שכונת נחלת יצחק;
אחז אגס – יו"ר פורום הגנים בועד ההורים;
אייל לבנון – יו"ר ועד הורים מרכזי תל אביב-יפו;
שיר דגן – מרכזת פורום יסודיים בוועד הורים תל אביב;
חדוה קפלן – מנהלת אגף מינהל השירותים החברתיים;
נועה רום – מנהלת תחום נכויות במינהל השירותים החברתיים;
אלה בורוביץ ווולף – מינהל קהילה תרבות וספורט, אחראית על תחום צרכים מיוחדים;
אלה גור – אמא לילד מיוחד וחברה בקבוצת הורים מיוחדים תל אביב;
דני יבולסקי – אבא לילד מיוחד וחבר בקבוצת מנהיגות הורים מיוחדים תל אביב יפו;
ארנון מוכתר – משרד מבקר העירייה;
נטע ודורון אביעד – הורים של צור בחינוך המיוחד;
איילת פיר פלפל – מנהלת תחום ועדות השמה וטיפול בפרט בחינוך המיוחד;
קרן מאיק – ממונה ועדת השמה וטיפול בפרט;

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

אורית חפץ – סגנית מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד ;
טל טאובר – סגנית מנהלת השירות הפסיכולוגי ;
מיכל אורגלר – מנהלת השירות הפסיכולוגי ;
לאה זיידה – מנהלת האגף לחינוך יסודי ;
רובי מגן – המחלקה לנוער וצעירים ;
אורלי הרשטר – מנהלת רישום השיבוץ במרכז שירות חינוך
בטי פטילון – מרכז שירות חינוך ;
רעות מלטר עדני – מנהל מרכז שירות חינוך ;
לילך גילאור – מנהלת התחום של החינוך המיוחד גני ילדים
אורית טופלברג – מנהלת המחלקה לגני ילדים
שולמית פלאח – מנהל אזור דרום גני ילדים

על סדר היום:

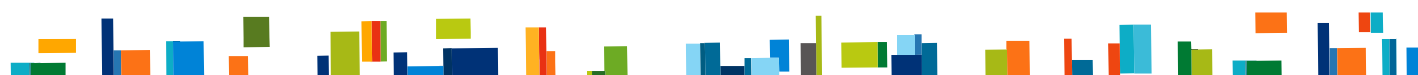
דיון של ועדת החינוך והוועדה לקידום מעמד הילד בנושא הרפורמה בחינוך המיוחד שאושרה ב-2018 על ידי משרד החינוך ואמורה להיכנס לתוקף בספטמבר 2020.

* * * *

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

ערב טוב לכולם. תודה רבה שהגעתם.

עמוד 3 מתוך 44

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

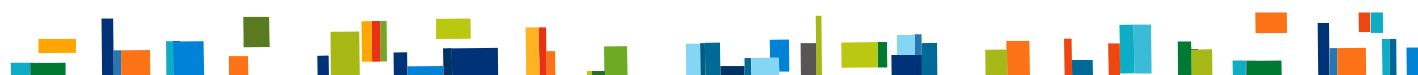
אנחנו מקיימים היום דיון במסגרת שתי ועדות – ועדת החינוך והוועדה לקידום מעמד הילד. הדיון היום מוקדש לרפורמה בחינוך המיוחד שאושרה ב-2018 על ידי משרד החינוך ובעצם אמורה להיכנס לתוקפה בספטמבר 2020.

לרפורמה הזו יש השלכות מאד כבדות ונרחבות לא רק על המערכת העירונית במבנה הלוגיסטי והמבני והתקציבי, אלא היא בעצם תשליך על כל אחת ואחת מהמשפחות בתל-אביב יפו בפרט ובישראל בכלל. עד כה התקיים פיילוט ראשון במחוז הצפון, ועל פי מכתבים וקריאות שיצאו מגורמי מקצוע, כולל הסתדרות הפסיכולוגים בישראל, אנחנו מבינים שעומד בפנינו אתגר מאד משמעותי בהטמעה של הרפורמה כפי שהיא מנוסחת היום. תיכף נשמע ממה בדיוק ממה מורכב המתווה ואיך הוא משליך על כולנו.

תחילה אני רוצה להגיד תודה רבה לשירלי רימון ולעידית, על ההכנה של הנתונים ושל המצגת. נפתח בסבב היכרות קצר כדי שנדע מי הנוכחים.

*** סבב נוכחים ***

- ❖ אופירה יוחנן וולק – מ"מ וסגנית ראש העיר ;
- ❖ עידית גלבר – מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד ;
- ❖ הילה מרקוביץ – פורום הגנים של תל אביב, מייצגת את החינוך המיוחד וגם חברה בוועד שכונת נחלת יצחק.
- ❖ אחז אגם – יו"ר פורום הגנים בועד ההורים.
- ❖ אייל לבנון – יו"ר ועד הורים מרכז תל אביב-יפו.
- ❖ שיר דגן – מרכזת פורום יסודיים בוועד הורים תל אביב ;
- ❖ מוריה שלומות – חברת מועצת העיר ;
- ❖ חדוה קפלן – מנהלת אגף מינהל השירותים החברתיים ;
- ❖ נועה רום – מנהלת תחום נכויות במינהל השירותים החברתיים ;
- ❖ אלה בורוביץ ווולף – מינהל קהילה תרבות וספורט, אחראית על תחום צרכים מיוחדים ;
- ❖ אלה גור - אמא לילד מיוחד וחברה בקבוצת הורים מיוחדים תל אביב ;
- ❖ דני יבולסקי – אבא לילד מיוחד וחבר בקבוצת מנהיגות הורים מיוחדים תל אביב יפו ;
- ❖ ארנון מוכתר – משרד מבקר העירייה ;

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

- ❖ נטע ודורון אביעד – הורים של צור בחינוך המיוחד ;
- ❖ איילת פיר פלפל – מנהלת תחום ועדות השמה וטיפול בפרט בחינוך המיוחד ;
- ❖ קרן מאיק – ממונה ועדת השמה וטיפול בפרט ;
- ❖ אורית חפץ – סגנית מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד ;
- ❖ טל טאובר – סגנית מנהלת השירות הפסיכולוגי ;
- ❖ מיכל אורגלר – מנהלת השירות הפסיכולוגי ;
- ❖ לאה זיידה – מנהלת האגף לחינוך יסודי ;
- ❖ ציפי ברנד – סגנית ראש העיר, ממונה על גילאי לידה עד 6 .
- ❖ סיגל ויצמן – חברת מועצה, אחראית על תיק הנוער ותיק החדשנות והטכנולוגיה ;
- ❖ שירלי רימון – מנהלת מינהל החינוך ;
- ❖ רובי – המחלקה לנוער וצעירים ;
- ❖ אורלי - מנהלת רישום השיבוץ במרכז שירות חינוך
- ❖ בטי – מרכז שירות חינוך ;
- ❖ רעות – מנהל מרכז שירות חינוך ;
- ❖ לילך גילאור – מנהלת התחום של החינוך המיוחד גני ילדים
- ❖ אורית טופלברג – מנהלת המחלקה לגני ילדים
- ❖ שולמית פלאח – מנהל אזור דרום גני ילדים

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

אומר מילת הקדמה לפני שאגש לבמה לדבר. אנחנו נעסוק פה בוועדה מנקודת המבט של החינוך, אבל יש חשיבות רבה לנוכחות פה של מינהל קהילה, היות שבסוף הילד הוא ילד לאורך כל שעות היום ובכל העבודה שלנו אנחנו נתמכים במינהל שירותים חברתיים בעבודה עם ילדי החינוך המיוחד – בבוקר, אחר הצהריים, ערב, לילה – ומינהל שירותים חברתיים וכל מה שקשור לחינוך המשלים.

המתווה נוגע לחינוך בשעות הבוקר ולא לחינוך הבלתי פורמאלי ויהיו לזה השלכות כמובן רחבות. נתחיל להציג את המצב הקיים היום ואיך בעצם מתנהל החינוך המיוחד היום, ונמשיך אחרי כן לנתח ממה שאנחנו מבינים את הרפורמה שבעצם עברה כחוק, גם את זה צריך להגיד, זה עבר כחוק, זו לא רק

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

הצעה או רפורמה של משרד החינוך, זה עבר כחוק, ולכן כל שינוי במתווה דורש חקיקה. זה התיקון ה-11 של החוק, היו כבר 10 תיקונים לחוק חינוך והכלה, זה התיקון ה-11. קצת להגיד בעצם איזה שירותים ילדים עם צרכים מיוחדים מקבלים ממנהל החינוך; קודם כל, מוסדות. יש לנו מוסדות כוללניים, עד גיל 21, לפי הלקויות. חלק עד גיל 18, חלק עד גיל 21. יש תיכונים, חטיבות ביניים, בתי ספר יסודיים ויש גני ילדים. אנחנו נותנים שירות ל-4 המגזרים: חרדי, ערבי, ממלכתי, ממלכתי דתי. בתוך הממלכתי יש לנו אחוז גבוה של ילדי הקהילה הזרה.

שירותים פסיכולוגיים – השירות הפסיכולוגי החינוכי מאד מעורב בחינוך המיוחד ואתם תראו את זה בהמשך; ה-מתי"א, שזה בעצם של מרכז החינוך, בשיתוף מינהל החינוך. ו-4 מרכזים טיפוליים שהם לגיל הרך, הם בעצם מניעתיים. זה לילדים שיש להם צרכים מיוחדים בגיל הרך, הם לא בגנים כוללניים, כדי שישארו בחינוך הרגיל ויהיו משולבים.

קצת מספרים כדי לסבר את האוזן – בעצם יש לנו גידול, ופה אולי להגיד מילה על הרציונאל של המדינה בכניסה למתווה.

הגידול שאתם רואים פה, של 22% ב-5 השנים האחרונות, לא רק תל אביב זכתה בו, יש גידול משמעותי מאד במספר הילדים המאובחנים והמושמים לחינוך מיוחד. החינוך המיוחד בישראל הוא מהזירות הטובות של החינוך במובן הזה שילד בחינוך המיוחד זכאי להרבה מאד תקציבים, להרבה מאד טיפולים, לשעות לימוד ארוכות, והמדינה עוטפת את ילדי החינוך המיוחד. ולכן, ככל שהגידול בחינוך המיוחד הוא גבוה ומשמעותי, העלויות התקציביות והכספיות למדינה הן מאד גבוהות. לזה מתווספת החלטה על סייעת צמודת ילד לילדים אלרגניים, שגם נכללים פה במספרים. אתם תראו אחרי כן את מספר הסייעות.

תוסיפו לזה, יש הרבה מאד גורמים שמנותחים – למה יש עליה כזו דרמטית בחינוך המיוחד, אם תרצו אחרי זה, מיכל מנהל השירות הפסיכולוגי תוכל להרחיב על זה, אבל הגורמים הברורים זה אבחונים יותר טובים. עם הזמן, הידע שלנו גדל ב-איק מאבחנים ילדים ומתי אבחון מוקדם של ילדים, שהרבה פעמים גם עוזר להם להשתלב בחינוך הרגיל, ככל שהטיפול מתחיל יותר מוקדם. ובעצם הייתה פה יוזמה של אגף תקציבים במשרד האוצר. היוזמה של המתווה לא התחילה ממשרד החינוך, היא התחילה מאגף תקציבים במשרד האוצר, שבעצם זיהה לשיטתו אינפלציה בסייעות. העובדה שאבחון מגיע אוטומטית עם סייעת לכיתה, ויש כיתות שיש בהן 3 סייעות, 2 סייעות זה מצב שכיח בכיתה, משרד האוצר כמי שממונה על ההתנהלות התקציבית אמר – אני מרגיש שיש פה משהו שקצת יותר מדי בקלות ילדים

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

מקבלים סייעת. וביקש לעשות בדיקה איך בעצם מוקצות סייעות לחינוך המיוחד. וההבנה שלו הייתה שהקצאה היא אוטומאטית - אם ילד מאובחן בלקות מסוימת, כי אז אוטומאטית הוא מקבל סייעת, גם אם יכול להיות שבמבחן המעשה לא חייב שתהיה לו סייעת כי הוא בתפקוד גבוה וכו', ועידית אחרי זה תיכנס למאפיינים היותר ספציפיים של מה זה תפקוד, מה זה לקות, מה זה מאפיינים. אבל זה העיקר של המתווה החדש, שהוא מבחין בין אפיון לבין תפקוד. אם עד עכשיו הזכאות לכל ההטבות של החינוך המיוחד הייתה על פי אפיון של לקות, עכשיו זה על פי התפקוד בתוך כל לקות. וזה עושה הבדל משמעותי בזכויות הילדים המיוחדים ובמה הם יקבלו בעצם מהמדינה.

אלה המספרים. אני לא עוברת עליהם, אתם רואים אותם לפניכם, אבל אתם רואים את הגידול שהוא נכון לכל הארץ.

1,146 זה מספר הילדים הדיפרנציאליים, זה ילדים שמקבלים תקצוב דיפרנציאלי ולומדים בחינוך הרגיל.

תסלחו לי מראש על המינוח חינוך רגיל, זה המינוח הנורמטיבי השגור. לא שאני חושבת שהחינוך המיוחד הוא לא רגיל. הלוואי וכל החינוך הרגיל היה טוב כמו החינוך המיוחד.

תלמידים דיפרנציאליים, בשביל ההבנה שלנו פה מסביב לשולחן, זה תלמידים שזכאים לסייעת. יש להם תקצוב דיפרנציאלי לסייעת. זאת אומרת, יש לנו במערכת 1,146 ילדים שיש להם סייעת צמודה. ויש לנו עוד 4,200 תלמידי יסודי ועל יסודי שמשולבים בחינוך הרגיל, אין להם סייעת, אבל יש להם ריפוי כזה, תרפיה כזאת, שעות כאלה. הם מקבלים סל תקצוב, זה נקרא סטטיסטי, לא דיפרנציאלי, הם מקבלים סל תקצוב מהמדינה, הם משולבים ללא סייעת בחינוך הרגיל.

אלה ההיקפים, שתראו איך לפרק את ה-4,750 ילדים.

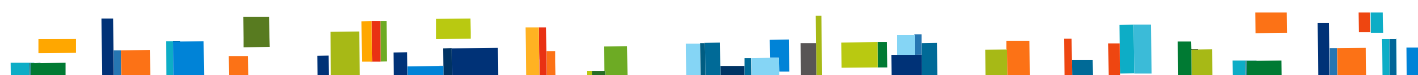
סך הכול ילדים בעלי צרכים מיוחדים בעיר - כ-10,000 ילדים, כולל את החרדים. סך הכול מתוך 66 אלף ילדים במערכת יש כ-10,000 עם צרכים מיוחדים.

גב' ציפי ברנד - חברת מועצת העיר:

הפער הוא בין ה-1,400 שאת אמרת ל-10,000 בעצם. יש לך איזה שהוא מנעד שם.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

אני פירטתי, כאשר אלף ומשהו זה עם דיפרנציאלי, 4,000 זה עם משולבים בחינוך הרגיל, ויש עוד כמה אלפים שהם בכוללני. סך הכול 10,000 מכל המגזרים.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

מה סוגי המסגרות שיש לנו בחינוך המיוחד? יש לנו גנים של חינוך מיוחד, מה שלילך גילאור מנהלת. סך הכול 101 גנים. אלה הלקויות. מה שחשוב להדגיש פה, זה שהעיר תל אביב יפו היא היחידה בארץ שיש בה את כל מגוון הלקויות וכל המענים לכל ילדי החינוך המיוחד, למעט לקות ראייה, כי פשוט אין פה מספיק לקויי ראייה. בעיר יש 6 שמיפנו ויש בית ספר אחד בארץ, בירושלים, לילדים לקויי ראייה שלא יכולים להשתלב בחינוך הרגיל. חוץ מלקות ראייה, שאין בה צורך מספרי, יש את כל סוגי הלקויות, ואנחנו גם עורף סוציאלי למדינה במובן הזה שמגיעים אלינו מ-63 רשויות ללמוד בתל אביב יפו, כי לא כל רשות יכולה להקים אצלה מבנה חינוך כשאינן בה מספיק ילדים. זה עולה המון כסף, תל אביב מקימה ונותנת את השירות למדינה.

אלה הלקויות בגני הילדים, עם הפירוט כמה גני ילדים יש בכל לקות. אלה בתי הספר הכוללניים – שיתוק מוחין, מוגבלות שכלית קלה, מוגבלות שכלית בינונית, ממש לכל לקות יש את בית הספר שלה. חלקם יסודיים, חלקם על יסודיים וחלקם עד גיל 21. אם יש שאלות או הערות – אתם יכולים לעצור אותי.

קריאה:

יש לי שאלה: אמרת שיש 6 עם לקויות ראייה שלומדים בבית ספר מחוץ לעיר?

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

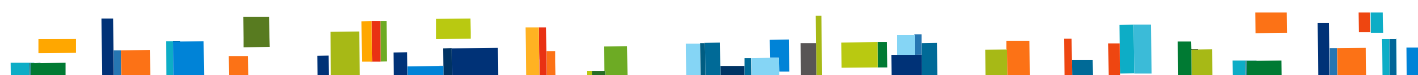
בפעם האחרונה שבדקנו את זה, זה היה לפני שנתיים לדעתי, כשמישהו בא להציע מיזם לראש העיר שעוזר לילדים, ואז רצינו לראות אם לקנות את השירות הזה, כמה ילדים יצטרכו את השירות הזה בעיר, ואז ביקשתי מעידית לעשות איזה מיפוי וראינו שאין מספר לדבר הזה. אבל אנחנו יכולים להגיד כמה ילדים נוסעים לירושלים.

קריאה:

אני שואלת, כי אני יודעת שבזמנו ב-א.ד. גורדון כן היו לומדים לקויי ראייה. היום זה כבר לא כך?

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

אבל זה לא כוללני. אנחנו מדברים על בית ספר כוללני. הסברתי למה אין לנו מסגרת כוללנית ללקויות ראייה. אמשך בסקירה -

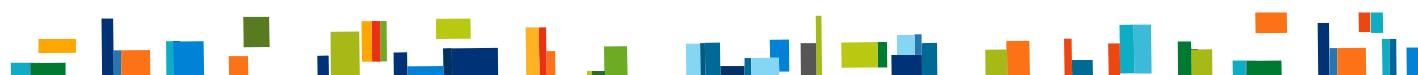

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

זה סך הכיתות הקטנות, יש לנו 153 כיתות קטנות. כיתות קטנות זו מסגרת של כיתה קטנה בתוך בית ספר גדול. אלה מגוון הלקויות שבהן יש כיתות קטנות, ביסודי ובעל יסודי.

אלה תחומי האחריות של המחלקה לחינוך מיוחד, זה רלוונטי לדיון שלנו כיוון שהמתווה בעצם שם המון עבודה, כמעט טכנית, גם מהותית אבל גם הרבה מאד טכנית, על עובדות החינוך המיוחד במחלקה, ויש הרבה מהשירותים שהיום מקבלים ההורים והילדים והסייעות מהמחלקה שאנחנו כרגע צריכים להבין איך אנחנו לא צריכים ללכת גם לתקינה חדשה מאד רחבה כדי להמשיך לתת את אותם שירותים לילדים. אני אגיד את זה גם בהקשר של הפסיכולוגים, כשנגיע לדבר על המתווה. אבל המתווה בעצם מחייב את הרשות המקומית, ללא תקצוב, להרבה מאד אנשים שיתעסקו עכשיו בהיבטים טכניים של הרפורמה ובעצם לא מאפשרים לנו לתת את אותו שירות לפרט, שזה הדבר המרכזי, אבל אלה ההיקפים.

לגבי העלייה במספר הילדים – יש לנו ב-4 השנים האחרונות עליה, אתם רואים את המספר – 261% במספר ועדות ההשמה. אני יכולה להגיד לכם שבמחוז צפון, ששם התחיל הפיילוט השנה, היה גידול של 40% במספר ועדות ההשמה מאז שזה התחיל. כלומר, בשנה האחרונה הייתה עליה של 40%. כשעידית תדבר על המבנה גם תסביר למה גם שונה השם מוועדת השמה לוועדת זכאות, אבל אנחנו צופים שאחרי המתווה הזה עוד יגדל הרבה יותר מספר הילדים שמועלים לוועדת השמה ומספר ההורים שיבקשו שהילד יעלה לוועדת השמה. המשמעות של הדבר הזה, שיש לנו גידול של 42% במספר הסייעות במערכת. זו החלוקה של הסייעות, סייעות צמודות כיתה, ובכיתות הקטנות סייעות צמודות תלמיד. סייעות רפואיות, לילדים אלרגניים, סוכרתיים, כל מי שצריך סייעת רפואית. וזה סך הכול הסייעות שתראו את העלייה מ-תשע"ה ל-תשע"ט. זאת העלייה, וההורים לילדים המיוחדים שיושבים פה יודעים שזה קושי אסטרטגי גיוס הסייעות הצמודות. גם היום חסרות לנו מעל 100 סייעות צמודות, יש תחלופה גבוהה של הסייעות, לא כולן מתאימות גם. קשה מאד לדעת אם סייעת מתאימה על בסיס הראיון ותהליך הקבלה שאנחנו עושים לה. זו עבודה לא מתגמלת מבחינה כספית. מבחינה רגשית היא יכולה מאד לתגמל, אבל מבחינה כספית היא גם לא משרה מלאה, היא עבודה שלא מאפשרת גם עבודה בעבודה אחרת. וכמו שקורה לנו בהרבה מאד מקצועות חינוך או טיפול, המערכת הלאומית סובלת מהיעדר כוח אדם או כוח אדם מספיק איכותי בשביל לטפל בילדים שלנו. זה נכון לגבי כל תחומי החינוך. ברור כשזה סייעת צמודת ילד וזה אחד על אחד וילד נשען כל כולו על האישא שאמונה על טיפולו לאורך היום כשהוא לא ליד ההורים שלו, זה עוד יותר בולט לעין ועוד יותר קשה להכיל את המחסור הזה. אני יכולה להגיד שאנחנו לא מפסיקים לרגע לגייס סייעות – לעכשיו, לעוד חודש, לעוד חודשיים, לעוד שנה, זו עבודה שהיא כל הזמן on going וצריך לעשות פה איזה שהוא פיצוח שהוא מעבר לעבודה הזאת, אבל נדרשת פה חשיבה מסדר אחר.

**אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד**

מבנה הרפורמה – אני אזמין את עידית. אני אגיד שאנחנו פה נציג את העובדות. את הפרשנות אפשר לעשות אחרי זה בדיון. אנחנו נציג את העובדות, שהן גם מבוססות על כל המסמכים שקיבלנו. הרבה מסמכים עוד לא קיבלנו ולא פורסמו, ועל סמך הניסיון של מחוז צפון.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

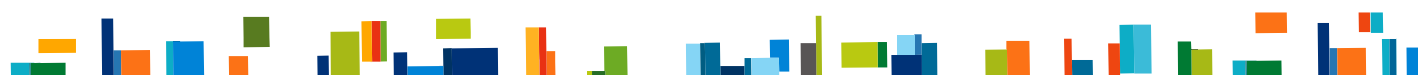
ערב טוב. כמו ששירלי אמרה, אכן באמת, הרפורמה נוצרה, זה תיקון לחוק שהיה ב-89. היישום אמנם יהיה בספטמבר 2020, אבל כל הצד הפרוצדוראלי וכל הצד הארגוני, השנה צריך להיערך, כדי שבאמת המתווה ייצא לפועל, היישום עצמו ייצא בספטמבר הקרוב 2020.

אנחנו רוצים לראות מה השינויים העיקריים. הדבר הכי חשוב – ילד קטן שנכנס למערכת החינוך המיוחד, כרטיס הכניסה שלו להיכנס למערכת החינוך המיוחד זה על ידי קיום ועדה. ילד ללא ועדה, לא יכול בכלל להיכנס לחינוך המיוחד. אז אם היום קראנו לזה ועדת השמה, לאחר המתווה קוראים לזה ועדת זכאות ואפיון.

היום אנחנו יודעים שיו"ר הוועדה זה הנציג של הרשות המקומית, יחד עם נציג משרד החינוך, נציג ה-שפ"ח ונציג ההורים. לאחר המתווה, זה אותם אנשים, רק שיו"ר הוועדה הוא נציג משרד החינוך, אבל זה לא מיתר את הנציג של הרשות. זאת אומרת, גם נציג משרד החינוך, גם הנציג של הרשות, יש לנו שני אנשים שהם אלה שמובילים את הוועדה.

בתל אביב עכשיו קיבלנו 6 יו"רים, מ-6 היו"רים האלה אני צריכה במקביל 6 נציגים של הרשות, 6 פסיכולוגים, שבזמן הזה אנחנו לא היינו מקיימים כמות כזאת של ועדות. אנחנו מקיימים את הוועדות, כמות הוועדות, הפיקים הרציניים היו בחודשים אפריל, מאי, יוני. בחודשים האלה אנחנו מקבלים ועדה, שתי ועדות כל יום. יש לי במחלקה שלי שני נציגים, כרגע אני לא יודעת איך אני מצליחה להשיג גם נציגי רשות ואותו דבר עם הפסיכולוגים.

אם כיום הוועדה הייתה קובעת את הזכאות של התלמיד, את הסוג של המסגרת, על פי הדיווחים כמובן של האבחונים וכן הלאה, היום, אחרי המתווה, הוועדה תקבע את הזכאות שלו, את האפיון שלו ולפי התפקוד את ההיקף של סל המשאבים. כאשר היום, אנחנו בוועדה היינו מקיימים דיון – יש את האבחונים, הם מגיעים, ואז הפסיכולוג, נציג הורים, הרשות, בית ספר. כיום בוועדה יש מחוון, יש שאלון רמה, יש שאלון מורים, יש שאלון תלמיד. יותר ויותר הופך להיות תהליך ביורוקראטי, ואני לא יודעת עד כמה מקום יהיה לדיון. הדיון גם הולך להיות ארוך יותר. אם היום הוועדה הייתה כחצי שעה, היום הדיון הפך להיות למעלה משעה, שעה ורבע, שאת זה אנחנו צריכים לקחת כזמן של ועדה, כמה זמן נוכל לקיים ועדות, כמה ועדות נוכל לקיים.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

גב' ציפי ברנד:

מה הרציונאל של השינוי בוועדה?

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

כי היום אין לך את הרציונאל.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

אני אסביר. עד עכשיו היה, שאם ילד עובר ועדת השמה ויש לו אפיון מסוים, אז יש לו סל שמגיע איתו שהרבה פעמים, להרבה מאד אפיונים, יש סייעת. עכשיו ועדת ההשמה בעצם לא קובעת זכאות לסייעת, היא לא תקבע, היא נותנת לו ניקוד, ולכן הוועדה נכנסת מאד לכל התפקודים של הילד וכל דבר מנוקד. לכן זה גם מאד ביורוקראטי ומסורבל, כדי לנסות למנוע כמיידיות מתן כל הסל. ילד צריך לצבור נקודות מסוימות, בעצם זכאות לכל מיני שירותים של החינוך המיוחד. זה לא קורה אוטומאטית לפי האפיון שלו, אלא בודקים את התפקוד שלו בכל מיני היבטים. בסוף הוועדה קובעת מה סך הזכאות של הילד. היא לא קובעת את ההשמה שלו. ההורה מקבל את כל הנקודות שהילד קיבל ועכשיו ההורה צריך להחליט מה הוא בוחר – האם הוא בוחר לכוללני, האם הוא בוחר לפה או בוחר פה, תיכף עידית תפרט איך זה נראה מבחינת התפקודים.

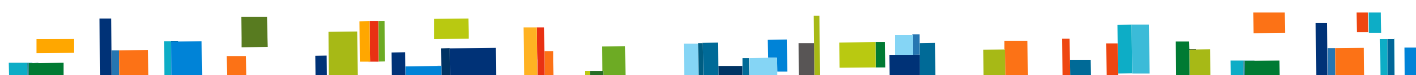
גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

הוועדה קובעת את האפיון ואת הזכאות. המטרה היא, בסופו של דבר, לדעת את התפקוד. רמת התפקוד זה מ-1 עד 4, כאשר אני אסביר אחר כך, למה הוא צריך להגיע לסל מסוים. עד היום קבענו, אם הילד מגיע לחינוך מיוחד – איזה סוג המסגרת, ואז של חינוך רגיל. והיום זה קצת שונה. תיכף אני אראה את זה בהמשך ואז תביני.

קריאה:

עידית, אבל זה גם כאילו, מי שכבר עבר ועדת השמה וכבר במערכת, יכול להיות שעכשיו הוא יקבל פחות ממה שהוא קיבל עד היום?

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

נכון. אני תיכף אסביר לך על כל הוועדות המקוצרות, הכול חוזר על עצמו. כל הילדים הדיפרנציאליים, כשהייתה ועדה בתוך בית הספר, הוחלט, אם זה בגנים- זה היה ב-מתי"א, או ועדה בתוך בית הספר- האם מגיעה לו סייעת או לא סייעת – אנחנו פונים למשרד החינוך, אם משרד החינוך היה מאשר – היינו מאיישים את התפקיד. עכשיו לא. זה עובר לתוך המחלקה, לתוך הוועדה. תחשבו את כמות התלמידים שהראתה לכם שירלי קודם, שגם לזה תוסיפו את הכמות הזאת, שגם זה הופך להיות בתוך הוועדה.

אם קודם הוועדה החליטה אחרי הדיון, כל מי שהיה נוכח, אם הוא זכאי לחינוך מיוחד או לכיתה או לבית ספר מיוחד או לחינוך רגיל, הרבה פעמים הוועדה גם החליטה שהילד צריך חינוך רגיל, כאן ההורים מחליטים מה הם מבקשים. אנחנו יכולים בוועדה להגיד – זה התפקוד של הילד, באיזו רמת תפקוד, ועכשיו תבחר איזה סוג מסגרת אתה רוצה. אם ההורה בוחר את הסוג של בית ספר מיוחד או כיתה, זה חוזר אותו דבר כמו שהוא היה. אם הוא רוצה חינוך רגיל – הוא מקבל סל תקצוב. סל התקצוב זה רק אם ההורה בוחר לחינוך רגיל, לא אם הוא בוחר כיתה קטנה או שאם הוא בוחר בית ספר מיוחד. שיר, רצית לשאול משהו, נכון?

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

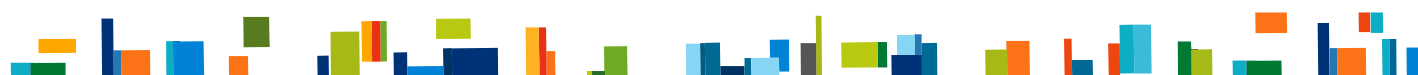
אני רוצה להרחיב את מה שעידית אמרה. בעצם ההורים מתבקשים פה לעשות חישוב כדאיות. כי אם הילד קיבל מספיק נקודות בשביל סייעת, או שמנהל בית ספר, בעצם תחשבו מנקודת מבט של מנהל בית ספר שיש כמה ילדים שאובחנו שעברו ועדת השמה, בעצם המנהל עכשיו צריך להגיד – רגע, אם יש לי 3 ילדים שיחד סך הניקוד שלהם מאפשר להם סייעת, אז כדאי לי לשים אותם בכיתה אחת, כי אז יש 3 ילדים דיפרנציאליים שיחד יקבלו סייעת. רק תחשבו על מורה, שכשהשיקול הזה הוא השיקול בבניית הכיתה שלה, כמה מורכבות יש למורה שיש לה 3 ילדים דיפרנציאליים, כשילד דיפרנציאלי אחד עם סייעת קשה להתמודדות. 3 דיפרנציאליים עם סייעת אחת ולא נוכל לבוא בטענה למנהל בית ספר שזה השיקול שלו, כי זה בא לטובת הילדים, כדי שתהיה סייעת. כי אחרת, ילד אחד לא מספיק לסייעת.

קריאה:

אבל אם 3 מגיעים לסייעת, זה אומר שהתפקוד שלהם יחסית גבוה.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

הכול יחסי.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

מר דני יבולסקי:

שאלה: ניקוד ניתן גם בבית ספר בוועדות שילוב.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

נכון.

מר דני יבולסקי:

ואז בהתאם לזה אפשר להחליט אם אתה מקבל שעות,

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

זה ברמת תפקוד של 1-2 שהיה לכם בבית הספר. מה שהיום נקרא ועדה בין מקצועית, הייתה לכם ועדת שילוב. אני אראה לך אחר כך את ההבדל.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

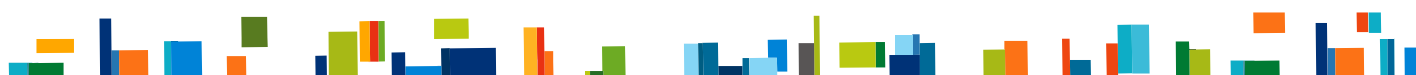
הצטרף אלינו ראש העיר, נשמח לשמוע ממנו גם.

ראש העיר - מר רון חולדאי

שלום לכולם. קודם כל, אני מאד מעריך את המפגש הזה. אני מעריך את כל מי שמגיע למפגשים האלה. אני יודע שלפעמים יש תסכול בוועדות מכך שאנחנו לא מחליטים, אבל יש חשיבות עצומה למפגשים האלה בנושא הכי חשוב – החלפת דעות ולשמוע מה קורה ולשמוע מזוויות ראייה שונות של הורים, של מורים, של המערכת, של אלף ואחד דברים, נושאים שקשורים בסופו של דבר גם לכלכלה. אבל נושא החינוך הוא נושא מורכב, יש לו הרבה פנים מהרבה מאד זוויות. עצם ההגעה לדיון הזה היא דבר חשוב מאד ואני מכבד, מוקיר ומודה לכל מי שמשתתף בוא. אז תודה רבה לכם.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

כמו שאמרתי, הסל של השירותים לתלמיד, סל התקצוב מגיע רק אם ההורה בוחר לחינוך הרגיל. בוועדות הזכאות יש לנו רמת תפקוד בין 1 ל-4. תלמידים עם מוגבלות בשכיחות נמוכה, ופה פרטתי מה זה תלמידים עם מוגבלות בשכיחות נמוכה – זה אוטיזם, הפרעות נפשיות – אני לא אקריא לכם פה את כל

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

הדוגמאות מה זה נותן, כל הילדים, גם עם רמת תפקוד 1 עד תפקוד 4, זכות ההורים לבחור אם הוא רוצה חינוך רגיל.

אני אתן דוגמא: תחשבו רגע 1, ילד שהוא על הרצף התקשורתי, ובאמת ברמת תפקוד מאד נמוכה, ויכול להיות עם קושי בשליטה בצרכים ועוד ועוד, אני לא אוסיף על זה עוד הרבה דברים. היום בסמכות הוועדה היא יכולה להגיד – סליחה, הילד הזה, יכול להיות או בכיתה תקשורתית בבית ספר רגיל, או בית ספר מיוחד. יש שם מספיק אנשים. היום, אחרי המתווה, ההורים הם אלה שיחליטו אם הילד יכול ללכת לחינוך הרגיל וזו זכותם המלאה. אותו דבר עם ילד עם בעיות נפשיות, גם אותו דבר – ההורים הם אלה שיכולים להחליט אם הוא הולך לבית ספר לחינוך רגיל.

זה יוצר כל מיני בעיות וכל מיני אתגרים, הצוות שנמצא בבתי הספר המיוחדים, בבתי הספר של הכיתות הקטנות, היכולת לתת מענה מיטבי והמעטפת שהם יכולים לתת לילד גדולה יותר מאשר הוא הולך לחינוך הרגיל, למרות הסל שהוועדה נותנת לו.

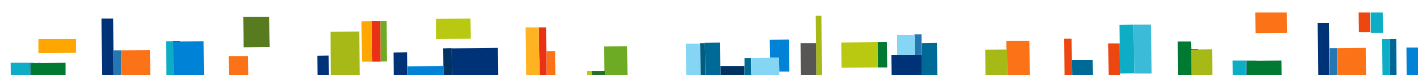
אותו דבר, קיבל את הסל והוא הגיע. היום אנחנו יודעים שיש לנו קושי בפרה-רפואי שיש לנו מחסור. איפה נגייס עוד פרה-רפואי? איפה נותנים לבית הספר מהחינוך הרגיל? איפה הם יכולים לתת? יש קושי גם ככה, אנחנו רואים את זה. ואותו דבר אנחנו צריכים לראות איך אנחנו מכניסים את זה בכלל לתוך המערכת הרגילה, שזה גם קושי.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

רק לדוגמא, כמו שדיברתי על סייעות צמודות שיש לנו קושי עצום בלמצוא וגם להשאיר אותן במערכת, אותו הדין לגבי קלינאיות תקשורת. אני בטוחה שההורים פה לילדים מיוחדים יודעים שיש מחסור עצום, פשוט אין קלינאיות תקשורת, ואז, ילדים שיגיעו שזקוקים לקלינאית תקשורת כי הם ילדי תקשורת וצריכים והם יכולים לקבל את זה במקום שבו יש ריכוז ילדים ואז יש שם קלינאית תקשורת כי זו עבודתה, וכשהם פזורים הקושי שלהם לקבל טיפול הולך וגדל. ולכן, אנחנו כמערכת נצטרך להיות מסוגלים לדעת לעשות את הריכוז הגיאוגרפי. אם הורים יבחרו ללכת לחינוך הרגיל, יש לנו פה עבודה מורכבת לעשות כדי לוודא שילדים יצליחו לקבל את הטיפול שהם זכאים לו בהיעדר הבעיה הארצית, הנושא של קלינאיות תקשורת כדוגמא.

קריאה:

גם בקופות חולים חסר.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

אם אנחנו מסתכלים, הבעיה ה-מאד גדולה שאני רואה פה, התלמידים עם מוגבלות בשכיחות גבוהה, כל התלמידים עם לקות למידה, עיכוב שפתי והפרעות התנהגות רגשית, אנחנו רואים, שימו לב, אם בוועדה התלמיד יצא בתפקוד 1-2, אין להורים say בכלל, הוא חוזר לחינוך רגיל, הוא לא מקבל סל תקצוב בכלל, אלא הוא יכול רק לעבור ועדת שילוב, מהסל הסטטיסטי, כמו שהיה עד היום.

קריאה:

3 שעות בשבוע?

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

לאו דווקא, יכול להיות שפחות, הסל הזה צריך לתת לעוד תלמידים.
רק אם הוא יוצא בתפקוד של 3-4, ההורים יכולים להחליט אם הוא רוצה לחינוך רגיל.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

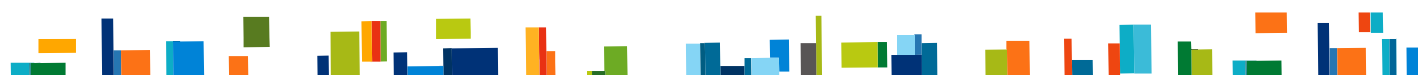
אולי צריך להסביר מה זה 1-2, כי בעצם ל-1-2, חשוב להבין, ב-1-2 אין להורים את הזכות להחליט על המסגרת של הילדים שלהם. הם לא יכולים להחליט על מסגרת של חינוך מיוחד, לא כיתה קטנה ולא בית ספר, כי התפקוד הוא גבוה. והתקצוב שלהם, בגלל שהוא בתפקוד גבוה, יהיה מאד נמוך. זה מה שדני התייחס אליו. לא בוודאות ילד שקיבל עד עכשיו את זה כסל כי הוא היה בתפקוד גבוה, עכשיו ימשיך לקבל את זה כי עכשיו זה הופך להיות זכאות של כל מיני תפקודים. תזכרו שבסוף הניסיון פה הוא לחסוך משאבים.

מר דני יבולסקי:

כן, אבל 1-2 זה בדרך מקביל ל-8 של סייעת.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

תחשבו רגע אחד על ילדים שהרבה פעמים יכולים להיות בתפקוד 1-2, שהיום הייעוד בגנים שפתיים, או בכיתה לקות למידה. אנחנו יודעים מהניסיון שלנו, הילדים בגנים השפתיים, בגנים בעיכוב התפתחותי, אחוז מאד גבוה עבר אחר כך לחינוך הרגיל. ככל שאנחנו תופסים אותם בגיל הקטן ונותנים להם את

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

ה'בוסט' של השעות, אנחנו רואים את ההצלחה של הילדים האלה אחר כך, את כמות הילדים הגדולה שעוברת לחינוך הרגיל.

אם בוועדה זה יוצא 1 ו-2, אין בכלל say להורים, הם בכלל לא יכולים להגיע, הם לא יכולים לקבל את הזכות הזאת. אותו דבר תלמידים שהיום חלקם יכולים לקבל בכיתת לקות למידה או תלמידים שתחשבו עליהם שהם ברמת תפקוד יותר נמוכה, אפילו 4, שיכולים להיות בבתי הספר ללקויות למידה ששם יכולים לקבל את המעטפת ואפילו לעשות בגרויות, כי הם צריכים מעטפת יותר גדולה, הם לא יכולים להיות בבית ספר רגיל, הסל שהם יקבלו בחינוך הרגיל הוא סל מאד קטן. שתבינו את הסל, שאם פה הם הולכים, זה יוצר קושי, נכון שפה הם יכולים לקבל את האפשרות. הדבר היותר גדול שאני רוצה להגיד, ילדים עם בעיות התנהגות מאד קשות, שפה אמנם יש פירצה בחוק שאומרת שזכות הוועדה להחליט שאם הילד מסכן את עצמו ואת הסביבה, יכול להגיד – הוועדה יכולה להמליץ שהילד יכול להגיע לחינוך המיוחד, לכיתה קטנה או לבית ספר מיוחד. אבל ההמלצה, צריכים לקבל על זה אישור מהמטה בירושלים. עד אז, אם ההורים החליטו, אם ההורים רוצים, הילד יהיה בחינוך הרגיל. שתבינו שילדים כאלה הרבה פעמים מפוצצים וקשה לצוות בחינוך הרגיל לתפקד, קשה בכלל לתפקד.

גב' ציפי ברנד:

יש לזה שני פנים: מצד אחד, קשה לצוות לתקן; מצד שני, זה השתת משאבים על הציבור. זאת אומרת, אם זה ילדים ברמת תפקוד של 1 ו-2, אם אני מבינה נכון את הדברים של עידית, מה שבעצם המדינה עושה זה משיתה את המשאבים על ציבור ההורים – לכו טפלו ב-1 ו-2, חוסכת עליהם.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

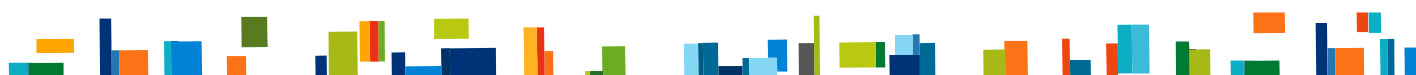
אנחנו מראים גם את האתגרים. אנחנו מראים גם את מה שיש.

מר אחז אגם:

לגבי הסלים הפרה-רפואיים בגנים – רציתי לדעת איך ייקבע הסל שיקבל ילד שנמצא בשילוב בגן רגיל ואיך זה גם יתבצע בפועל?

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

אין עדיין, זה מה ששירלי אמרה ותיכף אני אדגים. כשאנחנו שאלנו את השאלות, יושב פה הצוות של המחלקה שלי והיינו בכל הכנסים ושאלנו – מה קורה עם זה? מתי נקבל? מתי המערכות? הכול בבדיקה,

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

נבדוק, תקבלו. אנחנו תחילת נובמבר, עדיין לא קיבלנו שום מסמך. שום מסמך עדיין לא קיבלנו. הוועדות צריכות לצאת לפועל, הרי הכול צריך יישום בשנה הבאה.

גב' שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

אני אגיד יותר מזה, שבגלל שאין תקציב למדינה, גם כל השתלמויות המורים מוקפאות. אין כרגע שום הכשרה למורים. אנחנו רצינו להיערך שנה מראש ולהכשיר את המורים, כי כמו שאמרה פה שיר, בעצם כל מורי בית הספר במובן מסוים צריכים לקבל הכשרה של חינוך מיוחד, שהיא הכשרה מעולה. אני חושבת שזה צריך להיות חלק מהכשרת בסיס של כל מורה בחינוך המיוחד, באופן שבו הם לומדים לעבוד עם ילדים. אבל זה לא המצב כרגע. וגם אנחנו, שרוצים להיערך וכבר נערכנו לעשות השתלמויות למורים וכמה שיותר ובכל מיני גילאים וכו', המדינה הקפיאה את כל הפיתוח המקצועי של המורים, כי אין תקציב.

גב' אלה אגור:

אני גם רוצה לתת דוגמא לילד נניח בטרם חובה, שאמור להיכנס השנה ליום אחד של שילוב, לכמה שעות, בשביל שבשנה הבאה הוא ישתלב בגן רגיל, אין כסף, הוא לא יכול לצאת השנה. יש בגן שלנו שלושה כאלה. אין אפשרות לצאת, כי אין כסף. הורידו סייעות פדגוגיות ואין את הכסף.

קריאה:

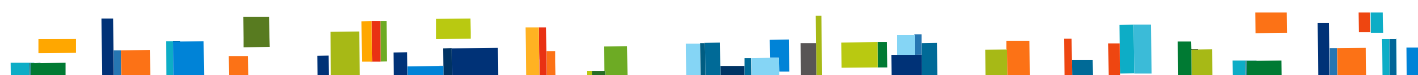
עידית, יש לי גם עוד 2 שאלות קצרות. אולי יש לי איזה קושי בהבנה בהתחלה. המתווה הזה, נולד איפה? במשרד האוצר.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

כן. בגלל שהיה עודף, למרות האינפלציה,

קריאה:

אבל אתן לא עומדות מאחוריו.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

זה חוק.

קריאה: רציתי להבין, כי לא הבנתי.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

לא, לא, ממש לא.

קריאה: והנושא של הגדלת המרחב של הבחירה של ההורים, הייתי רוצה שתגידי על זה משהו מתוך הניסיון.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

אין בעיה. אני כן מתייחסת לזה, בהחלט.

אני רק אגיד את המשפט הזה. עוד דבר שהוועדה, לא פרטתי את זה, כי שוב, לא יצא על זה מסמך יותר מפורט, אבל אם עד היום היו קריטריונים מאד ברורים, את מי מסיעים, מי ליווי וכן הלאה, היום גם זה הוועדה תחליט. מי שאחראי ליווי, למעט ילדים בגילאים 3 עד 6, עליהם החוק כבר יצא, שכל הילדים, לא משנה איזה אפיון ומה התפקוד שלהם, מגיע להם ליווי. אבל לשאר התלמידים, שימו לב, הוועדה יכולה להחליט, ילד על הרצף התקשורתי שהיום מגיע לו ליווי, שהתפקוד שלו הוא גבוה – לא צריך הסעה או לא צריך ליווי – הוא לא יקבל. כי שימו לב, יו"ר הוועדה הוא נציג משרד החינוך. גם את זה אנחנו צריכים לקחת בחשבון.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

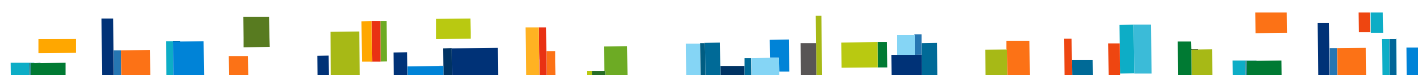
אולי פה, לפחות לגבי ההיסעים, נרגיע את ההורים המיוחדים, שגם כיום,

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

הרבה העירייה משלמת, אני יכולה להגיד.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב יפו

זה יכול להיות ציני, אבל אני רוצה להגיד משהו כאן בזכות. גם היום יש הרבה לקויות שעבורן ילדים לא זכאים להסעה. העירייה לא מתקצבת, היא לא מקבלת ממשרד החינוך עזר על הלקויות השכיחות, בטח

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

לא על העל יסודי, רק ביסודי מקבלים החזר ורק על השכיחות הנמוכה, שזה חלק נמוך מהלקויות. וחלק גדול מהילדים, העירייה נותנת מימון מלא על חשבונה באפס תשלום, מגן עד סוף התיכון ועד גיל 21, גם כשהמדינה לא נותנת. אז לפחות בהקשר של היסעים, אנחנו לא תלויים במדינה, זה שירות שהעירייה נותנת.

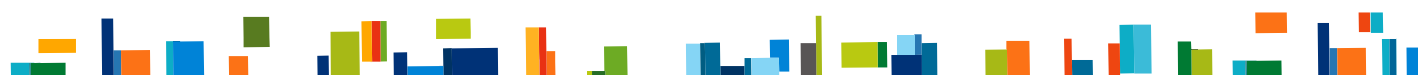
גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

זה רק לגבי המתווה.
בכל זאת, הנה ההשלכות ואז אני אסביר לך יותר בפרוטרוט.
אתגרי הרשות, כמו שאמרתם שאנחנו כרגע נמצאים בעמימות, עוד לא יצא שום מסמך, הכול מהמסמכים הקודמים שאנחנו מדברים על כל התיקונים, אבל לא יצא משהו מוגדר, חוזר מנכ"ל, כמה שעות, מה מגיע, איך מגיע. אנחנו נמצאים מאד בעמימות ואנחנו בתחילת נובמבר. אני מקווה, הבטיחו לנו שבימים הקרובים.

דבר נוסף – כל הפיילוט היה בצפון. זה היה בצפון, ברשויות מאד קטנות, שמספר הוועדות היה 50, 100, הכי הרבה ששמעתי, אנחנו נסענו לשם עם הצוות שלי של המחלקה, 150. לא לכמויות כאלה גדולות של ועדות. ואני חושבת שעושים השלכות, רוצים לעשות הטמעה של רפורמה כזאת גדולה ברשות כזאת, צריך קודם כל להסיק את המסקנות, לראות מה היה טוב, מה לא היה טוב, לפני שמטמיעים ברשות כזאת גדולה, לתת קצת זמן שנוכל ללמוד ולהבין. אנחנו בעד הכלה, בעד שילוב, אנחנו חושבים שזה נכון, כולנו פה בעד זה, אבל אני חושבת שיש פה הרבה דברים שריך ללמוד לפני שעושים את ההטמעה הזאת, לא ישר מה שקרה בצפון להטמיע על רשות כזו גדולה.

דבר נוסף שאני באה ואני אומרת – חבר'ה, אם כל הפסיכולוגים יישבו לנו בוועדות יהיה לנו מחסור גדול בפסיכולוגים, מחסור גדול בסייעות ומחסור גדול בפרה-רפואי. יילכו לסל, יהיה את הסל, אבל מה ניתן?

מה שהתחלנו פה, אתה שאלת אותי, לגבי הגידול של הוועדות – שימו לב, הוועדה, מה שהיה פעם ועדת שילוב, קוראים לזה היום ועדה בין מקצועית בתוך בית הספר, היום הורה הסכים, לא הסכים, זה המצב, זה מה שהוא קיבל. ועדת הערר של הוועדה הבין מקצועית, הוא יכול לגשת למחלקה, זו ועדת הזכאות שלו. זאת אומרת, עוד גידול שתשימו לב שיהיה לנו. גם כל הדיפרנציאליים, שאמרנו שהיה בבית הספר, זה גם הופך להיות בתוך המחלקה.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

בנוסף, בחירת ההורים, שתיכף נדבר עליה, שהם יכולים לבחור, הם יכולים לשנות, חוץ מהפעם הזאת עוד פעמיים. כל פעם זה לפחות, נכון, צריך אישור ממחוז וכן הלאה, כל דבר כזה זו עוד ועדה. אז תחשבו, 3 פעמים בשנה, כל פעם זו עוד ועדה. אז זה עוד גידול של הוועדות. וכמובן, אם נציגי הרשות, רבותי, כמו שאמרנו של הפסיכולוגים שצריכים לשבת, אם עכשיו זה היה חצי שעה, צריכים לשבת שעה ושעה ועשר דקות וכן הלאה בוועדות, זה מצמצם את הזמן שלהם שיכלו לתת שירות לתושב, שירות למשפחות וכן הלאה.

אתגרים של המסגרות והצוות החינוכי – הטרוגניות גדולה יכולה להגיע, תלמידים עם אפיונים יכול ליפול בבית ספר מסוים.

אני חוזרת עוד פעם לפסיכולוגים מכל הכיוונים, כי פחות מענה פסיכולוגי יהיה לצוותים שיוכלו לתת, כי הם יישבו יותר בוועדות.

תלמידים עם מוגבלות בשכיחות גבוהה מה שדיברנו, שיכלו להיות בגנים שפתיים, בכיתות ללקויות למידה, אם ייצאו בתפקוד גבוה – גמרנו, הם לא יוכלו, ייכנסו לחינוך הרגיל.

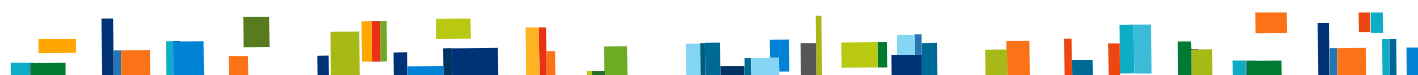
ויש שילוב תלמידים, מה שדיברה קודם כל שירלי, ששילוב התלמידים הרבים שייכנסו לחינוך הרגיל, יכול להיות בכיתה אחת צוות גדול, ריבוי של דמויות. יכול להיות קלינאית תקשורת פתאום, מרפאה בעיסוק, תחשבו על המחנך, סייעת. פתאום היו לנו המון דמויות בכיתה אחת. איך הוא עובד עם זה? איך הוא יתעסק עם זה?

עומס ביורוקראטי שיהיה לצוות. עם כל הצוות בחינוך הרגיל שצריך למלא, חברה, 184 שאלות, המחנך יש לו עוד מטלות חוץ מאשר למלא 184 שאלות על תלמידים שהוא צריך להגיש אותם לוועדות. 184 שאלות של הרמה עבור כל תלמיד ותלמיד.

מנהלי בתי הספר, הם יקבלו את הסל והם יצטרכו איכשהו עם מה שיש להם לחלק את זה. לא תמיד זה יהיה בדיוק מותאם לצרכי התלמיד, כי הוא יראה מה שיש לו. כי אם אין לו פרה-רפואי הוא לא ייתן לו את הפרה-רפואי. הוא יראה בדיוק מה שיש לו ועם מה שהוא יצטרך לעבוד.

על המחסור כבר דיברנו.

אתגר למשפחות – על בחירת הורים, אני פה אמרתי, ההורים, אנחנו מכירים את ההורים, ואני חושבת שזה נכון וזה בסדר לשבת עם ההורים, אנחנו גם היום יושבים עם השיח של ההורים בוועדות. והרבה פעמים יש את השיח המדבר הזה איך לבחור, מה לבחור. אבל לא כל ההורים יודעים ולא כולם יכולים לבחור ולדייק מה מתאים לילד שלהם. ופה אנחנו יכולים ליפול על דיוק, על מה מתאים לילד שלך ואיך אם לא יקבלו את ההדרכה המתאימה.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

אנחנו רואים שהרבה פעמים, אם ההורים יבחרו חינוך רגיל ולא יתאים, אז מה שעכשיו קיבלו בהתאמה בחינוך המיוחד, הם יצטרכו לקחת את הילדים שלהם לקהילה. זה עוד עומס שייפול על ההורים לקחת אותם אחר הצהריים. ואנחנו יודעים כמה תורים יש בקופה עד שהם מקבלים את כל הטיפולים. וכמו שאמרנו, שהמחסור בכוח אדם, של גם פסיכולוגים ופרה-רפואיים גם לתת הדרכה להורים. שוב אני אומרת, זה לא רק לצוותים, זה גם להורים. גם הורים לילדים בשכיחות נמוכה, שהם יילכו לחינוך הרגיל, הם יצטרכו הרבה פעמים להגיע לבתי הספר, כי הצוות לפעמים לא יצליח להתמודד, נצטרך להביא את ההורים לבית הספר.

וכמו שאמרנו, ילדים בגנים שפתיים או בלקות למידה, שעכשיו קיבלו את הקלינאית תקשורת בתוך בתי הספר, אם יילכו לחינוך הרגיל לא יהיה להם את זה, יצטרכו ללכת לקהילה. אנחנו יודעים, התור, כמו שאת אמרת, ועכשיו את אומרת בכלל שיש חוק חדש בקופת חולים, אז בכלל.

דרך אגב, אתם יודעים שהורה צריך למלא שאלון של עמוד אחד שצריך להגיע לוועדה. אנחנו מרגישים במחלקה את הקושי של ההורה למלא את השאלון, לא בגלל שהוא לא יודע, כי זה קשה למלא את השאלון הזה. אם הוא לא מילא את השאלון, קיימנו את הוועדה גם בלי למלא, כי אפשר גם בעל פה לדבר עם ההורה, זה בסדר. היום זה 4 עמודים. ואם השאלון לא מראש הוא מילא את זה, לא מזמנים אותו לוועדה ולא מקיימים את הוועדה. גם את התשובה, בסוף הוועדה צריכים לשלוח לו את זה. צריך לקבל את הפרוטוקול, יש לו 14 יום עד שהוא יקבל, יחליט איזה סוג של מסגרת, הוא צריך להחזיר תשובה למחלקה. שימו לב איזה עומס על ההורים גם, הביורוקרטיה, גם הוא נכנס פתאום לביורוקרטיה מסובכת, גם ההורים, כדי לדעת מה טוב לילד שלו כדי שיהיה לו את השיבוץ המיטבי ושיהיה בזמן. אני רוצה פה את מיכל אורגלר, כי פה זה החלק שלך, של הפסיכולוגים, בואי תגידי בבקשה.

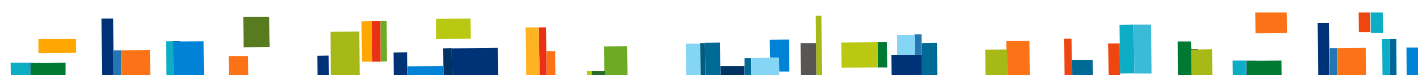
מר דני יבולסקי:

אני יכול לשאול שאלה לפני כן?

היום ועדת שילוב, מה שנקרא, היום ועדת שילוב זה פעם ב-3 שנים ובין שנה לשנה יש ועדה בין מקצועית. הוועדות הבין מקצועיות ממשיכות לעבוד?

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

אין יותר ועדות שילוב. מה שנקרא פעם ועדת שילוב, זו ועדה בין מקצועית בתוך בתי הספר מה שיש. זה עכשיו החוק. הורה שלא רוצה, ממשיך 3 שנים.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

מר דני יבולסקי:

הוא ממשיך 3 שנים, ובעוד 3 שנים אני אבוא לעירייה לוועדת זכאות רגילה.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

כן. מה ששאלה גם שיר, את שאלת מה קורה עם הילדים שכבר נמצאים בחינוך המיוחד, מה קורה איתם – גם אלה שהיה ברור מאליו שהיינו עושים, קוראים לזה ועדות מקוצרות, אין יותר נושא של ועדות מקוצרות, צריכים לפתוח כל ועדה מחדש, צריכים לעשות אותה רגילה. גם ילד עם נכות מאד קשה או עם פיגור מאד קשה, צריכים לפתוח, כשאולי משהו השתנה אצלו. הכול מחדש. פעם היינו יודעים – הילד זכאי, צריכים לזרז את התהליכים. לא להלאות, לא את ההורים, לא את בתי הספר, זה חבל, רק שיביאו את האבחונים החדשים וגמרנו, וסגרנו את העניין. עכשיו לא, זה ועדות.

מר דני יבולסקי:

כל שנה יש עשרת אלפים ועדות? זה מה שאת אומרת?

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

3,000 יותר. בצפון אמרו שהייתה גדילה של 40%. אנחנו סיימנו שנה עם 3,100 ועדות, תעשה לזה 40%, תחשוב כמה אנחנו נסיים. זה בלי הדיפרנציאליים שלא היו אצלנו.

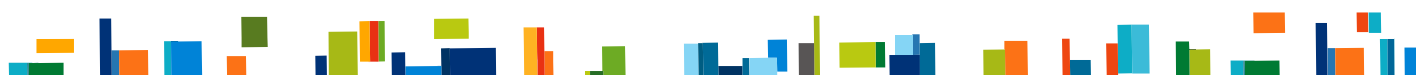
קריאה: אצלנו גם הורים קיבלו בסוף אוגוסט את השיבוץ ורצינו עוד לבקש להקדים את זה.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

נכון. כי את צריכה להיות תלויה בכל ההורים עד שיחזירו את התשובה.

גב' מיכל אורגלר - מנהלת השירות הפסיכולוגי:

אני קצת רוצה לדבר על השירות הפסיכולוגי ועל השינוי שלו, בעקבות המתווה החדש. היום בעצם יש בעיר 178 פסיכולוגים שנותנים שירות באמת כמעט לכל ילדי העיר. ובעצם אנחנו רואים וחוזים שינוי מאד גדול. אנחנו רק באמת ציינו 4 דברים מאד משמעותיים: אחד – זה שבאמת אם ביום יהיו 6 ועדות של אפיון וזכאות, המשמעות שאני בעצם כל יום מוציאה 6 פסיכולוגים מהמסגרות. לא כל פסיכולוג מתוך ה-178 יכול להיות חבר בוועדות האלה, אלא רק מי

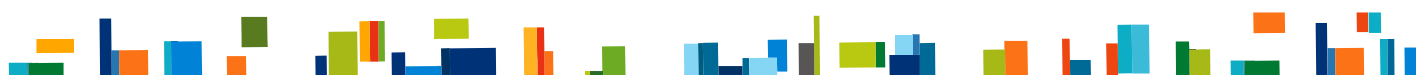
עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

שמומחה ומעלה. זה אומר שעל סביבות 50-60 אנשים מתוך השירות ייפול העומס הזה. אנחנו אומרים שיהיו 30 ועדות בשבוע, זה אומר שהפסיכולוגים האלה, במקום ללכת למסגרות שלהם, יצטרכו ללכת ולשבת בוועדות. אנחנו מדברים על בין 24 ל-30 פסיכולוגים שלא יגיעו למסגרות.

כמו כן מה שיקרה, ובאמת פחות דיברנו על זה, הרבה הורים ישאלו את עצמם – אולי הילד שלי, ובצדק, זכאי היום, כי החוק שונה, לקבל דברים. גם אני רוצה. זה בעקבות דורנר, חלק מהמתווה, גם אני רוצה לקבל אולי קלינאית תקשורת בתוך בית ספר, אולי עוד דברים, ובצדק, והרבה הורים, ואנחנו יודעים את הנתון הזה מערים שהיו בהם דורנר, התחילו לבקש עוד ועוד אבחונים. יש הורים שידם משגת ויוכלו ללכת לעשות את האבחונים האלה באופן פרטי, אבל יש גם הרבה מאד הורים שזקוקים לנו, לשירות הפסיכולוגי, לעשות את האבחונים, ובעצם אנחנו צופים עלייה מאד גדולה במספר ההערכות שיידרשו. כלומר, בעצם אנחנו נמצא את עצמנו, במקום לתת שירותים לכל ילדי הגן, לגננת, לסייעת, להורים, יושבים ועושים הערכות. ואמרה עידית, אם היום בערך הוגשו 3,000 ילדים, מתוכם כמעט ל-2,000 עשינו הערכות, חלק ההורים הביאו, חלק הערכות קיימות, אנחנו מדברים על גדילה מטורפת במספר ההערכות שיידרשו.

שעות הייעוץ – אמרנו, מורה צריכה למלא שאלון רמה, 184 שאלות, היא תרצה שהפסיכולוג יישב איתה וביחד יחשבו. כי כמו ששירלי אמרה, השאלון הוא מאד מפורט וצריך להבין מבחינה רגשית על התפקוד של הילד ומבחינה לימודית על התפקוד הילד וכל הדברים האלה. אם אנחנו רוצים למלא את השאלון ברצינות, אני אגיד, עשו איזו שהיא בדיקה סטטיסטית, לא לציטוט, מורה מאד מיומנת לוקח לה למלא בין 40 ל-50 דקות את שאלון הרמה. ואם זאת מורה שהגיעה השנה לכיתה? ואם זאת מורה שצריכה את היועצת ואת הפסיכולוג ועוד אנשים? אז אנחנו רואים גם המון שעות שיילכו על הדבר הזה. כמו כן, ובצדק, יבואו הורים לבית ספר ויגידו – קיבלנו רמת תפקוד כזו או אחרת, כדאי לנו לחזור לפה, כדאי לנו ללכת לכיתה קטנה. ואני חושבת שהתפקיד של בתי הספר לעזור, אני חושבת שגם פה זה יוטל על הכתפיים של הצוות שמכיר את הילד, שזה המורה והמחנכת והיועצת והפסיכולוג, וגם פה תהיה השקעה מאד גדולה על חשבון דברים אחרים. וכמובן, יהיו המון דיונים בבתי הספר סביב המקרים האלה. אני דווקא רוצה ללכת לפרספקטיבה אחרת. אם דיברנו על מה קורה בכיתה שפתאום יש 3 ילדים מורכבים ודיפרנציאליים, א' – מה הילדים האלה מקבלים? אבל גם נדבר רגע על מה קורה לשאר הכיתה ומה קורה לילדים ומה קורה להורים ומה קורה למורה למדעים שנכנסת וביום החופשי של המורה. כלומר, אנחנו כן מבינים שנתח מאד גדול מהעבודה יהיה לסייע במבנים החדשים האלה. אנחנו כרגע גם באמת לומדים את כל הדבר הזה ויש לזה משמעות של המון שעות.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

אנחנו כן ניסינו להיערך ולחשוב איך אנחנו נערכים לשנה ולשנה הבאה או לטווח היותר ארוך. השנה אנחנו באמת מנסים ללמוד את המתווה, כולל השינויים המידיים. כמו שאמרנו, בעצם עדיין חסרים לנו הרבה הנחיות, כמו שגם שירלי אמרה, יש קושי ללמוד כיוון שגם אם אנחנו רצינו לשלוח פסיכולוגים לקורסים אין תקציב וזה גם כרגע מושת עלינו ואנחנו לוקחים את זה עלינו. זה ברובד המערכת.

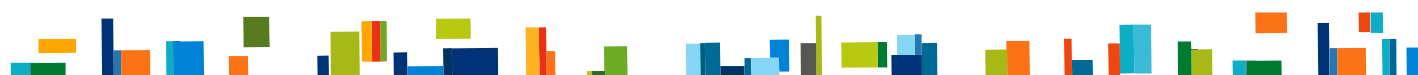
ברובד הפרטני, אנחנו באמת רוצים להסתכל על כל אחד מהילדים האלה. אנחנו מדברים על המון ילדים, אוטומאטי, לא אוטומאטי, איך קולטים אותם, איך הילדים האלה מסתגלים. כל המעברים האלה דורשים הסתגלות. והנושא של תוכנית מעקב לכל ילד, לא שמים אותו סתם. הרעיון הוא באמת מה אותו ילד, מה אותם הורים, מה אותה כיתה ומה אותה מחנכת מקבלים. ואני לא חושבת שזו רק בירוקרטיה, יש לזה משמעות הרבה יותר גדולה. לטווח הארוך, אנחנו באמת צריכים לבנות מודל חדש, אני חושבת שלא רק אנחנו, אבל על איך עובדים עם המורים והצוותים. זו הולכת להיות מהפכה. שירלי דיברה על זה שהם יצטרכו הבנה בחינוך מיוחד, הם יצטרכו לדעת להתמודד בכיתה עם דיפרנציאליות מאד שונה, עם זה שאולי ילדים שיש להם היום שתי סייעות, הם יהיו לבד. כאילו יש כל מיני דברים כאלה. וגם בסופו של דבר, עבודה עם ההורים. יש פה באמת המון סוגיות. ואני חושבת שבכלל, צריכים להתחיל לחשוב על עוד מענים ואיך אנחנו עובדים הרבה יותר על שילוב והכלה. אני חושבת שהעיקרון הוא מדהים, אבל איך פורטים את זה לחיי היום יום של כל ילד, הורה ובית ספר.

אפרופו, המתווה הזה יצליח רק אם יהיו באמת הרבה מאד שותפויות, ופה גם אנחנו מתחברים. הילד הוא לא רק ילד של הגן או של בית הספר. אנחנו מדברים על מה קורה בבית ספר ועל היועצת ועל התלמיד ועל המחנך ועל המורה המקצועית שנכנסת פעמיים בשבוע ועל ההורים ועל הרכז החברתי, ואם הילד הזה בצופים או במרכז הקהילתי, יש רכז השתלבות, והתפקיד של הרשות שבאמת הרחבנו עליה הרבה, הקהילה. המטרה של הכלה והשתלבות, גם שתהיה השתלבות בסופו של דבר בקהילה. ובלי החיבורים האלה ובלי להקצות משאבים אמיתיים לחשוב על להתחבר הרעיון המדהים הזה לא יעבוד. וכמובן, יש מורת שילוב, מרכז פסגה – זה הנושא של הכשרות וה-מתי"אות.

כרגע לא ניתן על ידי החוק, בעצם התיקון לחוק, אופציות למפגשים קבועים, הקצאת זמנים, כל הדברים האלה לבנות שותפות אמיתית. ואם בעינינו לא יהיה את רשת הביטחון הזאת, כל הדברים מעבר לבירוקרטיה, שהם כרגע מאד מעמיסים, אנחנו לא נצליח. והשאלה אם העיר כבר מוכנה לרשת הזאת ולהצלחה של הדבר הזה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

תודה רבה. עכשיו אנחנו פותחים את הדיון להתייחסויות, לשאלות. בבקשה.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

גב' נטע אביעד:

אני רציתי להגיד משהו שמתחבר לנושא של המדיניות ושל השילוב וכל זה. בתי הספר המיוחדים וגם כיתות התקשורת וכיתות החינוך המיוחד, במקרה שלנו יש לנו ילד שהוא גם על הרצף והוא גם עם לקויות למידה, זאת אומרת, יש לנו אפשרות גם להכניס אותו בעצם לכל דבר – או תקשורת, או לקויות למידה. מה שכן, כל בתי הספר מרוכזים בצפון תל אביב. לא כל בתי הספר, אבל 90% מהם נמצאים בצפון תל אביב. מה שאומר ששילוב אמיתי לא יהיה כאן, אם אנחנו לא נעקור מביתנו במרכז תל אביב ונעבור לצפון תל אביב, מה שאנחנו לא מתכוונים לעשות בשביל 3 שנים שהוא מסיים עד כיתה ו'. הצופים, כל הקהילה, כל החיבור הזה, הוא לא יקרה ככה, כי הילד מסיים ברבע לחמש ונוסע בהסעה הביתה, אין לו שום חיבור עם הילדים שמסיימים את בית הספר בשעה אחת וחצי או אחת ואחר כך יוצאים ויש להם פעילויות והם הולכים הביתה ברגל, כל הדברים האלה לא קורים אצלו. זה סוג של שני קווים מקבילים. שילוב כזה לא יכול לקרות וזה משהו שמאד מעציב אותי. ואני רוצה לאפשר לו להתחבר לילדים, מה שנקרא, נ"טים, אבל זה פשוט לא מתאפשר. ולהעביר אותו לכיתה רגילה זה באמת ליצור שוב קושי למערכת בגלל לקויות הלמידה שלו, בגלל האוטיזם, לא בטוח שהוא יתחבר שם גם אם זה ילדים שגרים קרוב אליו. זו כיתה רגילה, זו כיתה גדולה, זה חומר אחר. זה משהו שגם לא מתאפשר. אנחנו סוג של בין הכיסאות, וזה משהו שאני חושבת שצריך לפתוח כיתות קטנות גם במרכז תל אביב, לתת מענה לילדים ולא לעבור דירה לצפון תל אביב, כי זה לא פיתרון.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

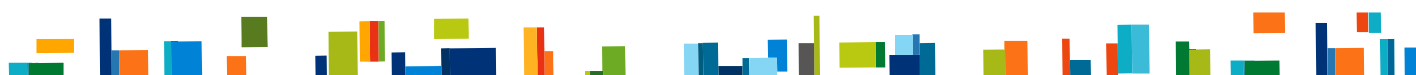
עידית תתייחס לפרטים של כן כיתה ואיפה פותחים ואיך זה נעשה. אני אגיד, אחד – שאת צודקת. עם המחשבה הזאת פתחנו את בית הספר המכיל, את ביכורים.

גב' נטע אביעד:

א-ב.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

הוא צומח. עדיף לקבל החלטה מאוחר מאשר לא לקבל אותה, נכון? אז מרגע שקיבלנו את ההחלטה לפני 3 שנים, שנקים בעיר בית ספר שכל ילדי השכונה לומדים בו, המיוחדים יותר והמיוחדים פחות, זאת הייתה התפיסה. וזה לא בית ספר אחד שאנחנו פותחים. נכון שהמדינה לא מתקצבת יותר בתי ספר

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

כאלה, זה בית ספר בתקצוב מאד גבוה. זה 26 ילדים בכיתה, זה 4 מבוגרים, זה כל הפרה רפואי וכו'. המדינה החליטה לא לתקצב יותר, אבל אנחנו מבחינתנו, כל בית ספר שנפתח מעכשיו אנחנו רוצים לבנות אותו במודל של בית ספר מכיל, כלומר, שאחוז מהילדים יהיה דיפרנציאלי, שתהיה שם אפשרות שכל ילדי השכונה בלי קשר ללקויות שלהם יוכלו ללמוד בו, וזה מודל שאנחנו עובדים עליו. זה לגבי ההבנה שלנו כמה בית ספר יוצר קהילה וכמה כל ילדי בית הספר צריכים לגור באותה שכונה, זה קשור אצלנו לא רק לחינוך מיוחד אלא באופן כללי תפיסתנו לחשיבות בית הספר השכונתי.

לגבי כיתות קטנות – שוב, אז גם עכשיו תגידי שזה לא עוזר לך, אבל כן אני אגיד שלפחות עם גני הילדים, קיבלנו החלטה שהיא מאד דרמאטית במונחי עיר כי ההיקפים פה מאד גדולים, לנסות עד כמה שניתן לפתוח את גני הילדים ליד הבית של הילד. בשנה האחרונה המחלקה לחינוך מיוחד, בעבודה באמת בפינצטה עם המון קשב, הצליחה להעביר קרוב מ-70% של ילדי החינוך המיוחד שילמדו ליד הבית שלהם, שזה דרמאטי, שזה ממש מהפכה מה שנעשה פה, וזה בדיוק מהכיוון הזה – של אנחנו לא רוצים להוסיף עוול על עוול, שילד שמתקשה גם יצטרך לנסוע את הנסיעות, בטח לא בגילאי הגן. אז התחלנו עם הגנים ועכשיו עידית תתייחס לפתיחה של כיתות קטנות במרכז העיר.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

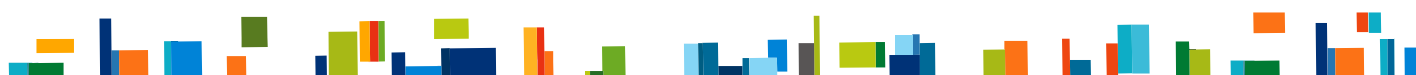
אני רוצה להגיד לך על כיתות תקשורת. אני אקח למשל השנה כיתות א' – כל השנים פתחנו 2 כיתות, השנה פתחנו 3 כיתות, 2 כיתות בתקן חסר שאתם יודעים כמה משרד החינוך מקשה ולא מוכן לפתוח. אז אנחנו פתחנו כיתה אחת בדרום ביפו, שזה לא היה, זו פעם ראשונה. אי אפשר לפתוח בכל העיר, כי אין מספיק תלמידים, פשוט זו גם פונקציה של תלמידים. גם לפתוח כיתה, אנחנו עובדים תמיד בשיתוף עם מנהלי המחלקות לראות, ישנם בתי ספר שאין מקום בכלל, פיזית.

קריאה: ברוב בתי הספר אין מקום פיזי.

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

אז אני צריכה לדעת גם איפה יש מקום, לא רק איפה שרוצים. יחד עם זאת, באמת, מצאנו עוד בית ספר ביפו שגם שם, שהתלמידים לא יצטרכו לנסוע לצפון העיר, פתחנו השנה בבית ספר החשמונאים כיתה א', אבל אי אפשר לפתוח את זה ישר בכיתה ג'. זה צומח, זה לאט לאט.

גב' אלה בורוביץ וולף:

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

אבל יש לנו פיתרון מעוד כיוון. אני לא יודעת אם אתם יודעים, אבל במינהל קהילה עכשיו שהוא מינהל יחסית צעיר, בשנה האחרונה אנחנו עובדים מאד קשה כדי לפתור את זה דווקא מהכיוון השני. זאת אומרת, שגם אם הילד לומד רחוק מהבית, אז המרכז הקהילתי ושבת הצופים או תנועת נוער אחרת יוכל להכיל אותו, את המשפחה, שיהיה חלק אורגאני מהשכונה ומהקהילה, ובשביל זה חזרנו לפתח בעצם פיתרונות מכל הסוגים – גם שילוב פרטני, יש תוכנית שכבר עובדת, אני לא יודעת אם אתם יודעים אבל כל ילד שרוצה להצטרף למרכז קהילתי וכל חוג, כל השילוב זה כל הסיפור.

קריאה: בשכונה שלו?

גב' אלה בורוביץ וולף:

כן. למעשה בכל שכונה. אם את רוצה ללמוד אמנויות לחימה במרכז שהוא לא בשכונה שלך, זה גם רלוונטי. את תבחרי את המרכז, את תבחרי את החוג, ואנחנו עושים התאמות ו מספקים משלבים ומשלבות בשביל שהילדים יוכלו להשתלב פרטני. אנחנו גם עובדים על, נפתחו השנה 10 פחות או יותר, כי הם עדיין בשלבי הקמה, חוגים משולבים/מיוחדים, שיוצרים קבוצות או משולבות או מיוחדות בתוך המרכזים הקהילתיים. ובתנועות הנוער – קרמבו, הצופים – יש בכלל עבודת שילוב רחבה שמתרחשת כבר הרבה שנים. ואנחנו עובדים מאד חזק עכשיו גם על פיתוח של כל השירותים האלה וגם על השיווק והקשר עם ההורים. להכיר את המשפחות במרחב השכונתי, ליצור את הקשר, להבין את הצרכים ולפתח אותו בהתאם, כדי ליצור בדיוק את החיבור שאתם מדברים עליו.

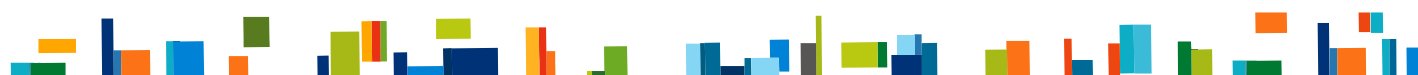
מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

השאלה באיזה שעה זה מתחיל?

קריאה: יכול להיות שאנחנו צריכים להיעזר בשני מינהלים כדי שזה יגיע לכל ההורים. כי יש הורים שגרים פה ולא יודעים על זה, אז תעזרו בבתי הספר. אנחנו מכירים את כולם.

קריאה: אנחנו הורים מאד פעילים ואנחנו למשל לא מכירים את זה.

קריאה: אני גם יכולה להגיד לך שאני באופן אישי רשמתי את הבן שלי לחוג ופשוט הוציאו אותו.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

קריאה: אני אשמח לשמוע את הפרטים.

גב' חדזה קפלן:

אני רק אגיד שזה היה בשנה שעברה הפיילוט וזה היה יחסית מצומצם. זה התחיל ממינהל השירותים החברתיים וזה עבר למינהל קהילה. זה פשוט היה פיילוט, אז כנראה שזה לא הגיע לכולם. מספר הילדים היה מוגבל.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

יש לי שאלה – דיברתם על בית הספר המכיל קודם, שזה רק כיתות א' ו-ב'. סתם להבין, מה הבעיה להוסיף ג', ד', ה' ואת כל הכיתות?

גב' לאה זיידה - מנהלת החינוך היסודי:

זה בית ספר צומח, בשנה הבאה יהיה א', ב', ג'.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

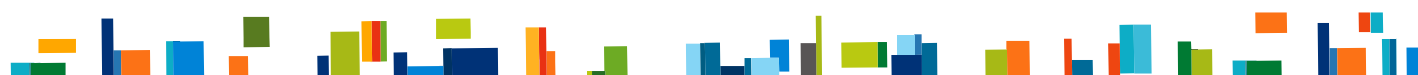
זה צומח, זה נחמד, אבל לא לילדים שכרגע נמצאים במצב הזה, כל הילדים שצריכים את הטיפול וצריכים להיות בכזה בית ספר, אז לחכות שהוא יצמח זה יופי, רק מה הבעיה להעביר כבר ילדים בכל מקרה? בית הספר אמור להכיל, אני מניח עד כיתה ו' אמור להיות שם, אז מה זה משנה שאותו כוח אדם פשוט יהיה? בכל מקרה אמרתם שזה גדל ב-20% או יותר כל שנה.

לאה זיידה - מנהלת החינוך היסודי:

אני אשמח להשיב לך. בבתי ספר צומחים, אם יש מספיק ילדים גם לכיתות הביניים, ויש בתי ספר כאלה שנפתחו עם כיתות א', ב', ג', ד' ו-ה' גם, אם יש מספיק ילדים לפתוח כיתה, אין שום מניעה. באזור הזה לא היו פניות. היו פניות בודדות.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

לא ידענו שאפשר בכלל. שייכו אותנו לצפון. לא אמרו לנו – יש לך אופציה אם אתה רוצה, תארגן עוד 8 ילדים, לא יודע כמה שצריך, ונפתח כיתה שם. אם היו אומרים דבר כזה,

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

קריאה: הוא מדבר אבל על כיתות קטנות.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

לא, זה לא כיתות קטנות. חייבים מספיק ילדים מהשכונה שהם לא ילדי חינוך מיוחד כדי שתהיה כיתה. כי בסוף זה בכיתה אחת, אז צריך 20 ילדים. לא היו מספיק ילדים לכיתות היותר גבוהות. הסיבה שאנחנו פותחים צומח, זה כי אנחנו רואים צפי מגני הילדים לגדילה. אם היינו מזהים לפני 5 שנים שצריך עוד בית ספר, היינו פותחים את זה לפני 5 שנים. אנחנו צומחים עם הצורך של העיר, והיה צריך מספר ילדים שהם לא חינוך מיוחד כדי שיחד עם החינוך המיוחד יהיו כיתה, וזה לא היה מספיק.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

כל האזור שם הולך להיות מגדלים מטורפים גבוהים.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

נכון.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

כמות התלמידים שיגיעו לשם היא הזויה.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

לכן פתחנו.

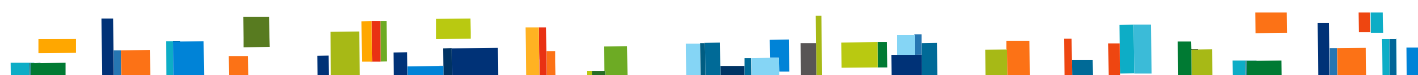
מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

גם יגיעו מכיתה ג' ו-ד' ו-ה'?

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

אבל אין כרגע. עובדה שאין כרגע. לא היה כרגע. אנחנו מצידנו יכולנו לפתוח את זה.

גב' שיר דגן - מרכזת פורום יסודיים:

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

אני יכולה להגיד לך שאני באתי, יש לי 4 ילדים, הבנים מביניהם כבר גדולים וסיימו יסודי, אבל כשהם היו בכיתות א' ו-ב' פתחו את בית ספר יהודה המכבי, שאז הוא נפתח כבית ספר א'-ב'. ואנחנו 'אשכרה', ההורים עצמם, גייסנו מספיק ילדים שנגיע ל-20 או 21 תלמידים בשביל שיפתחו לנו כיתה ג'. אנחנו פתחנו כיתה ג' שלא הייתה אמורה להיות, אבל זה אנחנו גייסנו את ההורים עצמם.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

זה הכול לפי צורך.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

למה צריך לגייס, סתם דוגמא?

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

אם אין ילדים, אם אין ביקוש.

לאה זיידה - מנהלת החינוך היסודי: אין להורים מוטיבציה, שילד שלהם לומד כבר ב-א'-ב' בבית ספר והתמקם, להעביר אותו ב-ג' בית ספר. אין סיבה.

קריאה: צריך איזה שהוא משהו דראסטי בשביל זה.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

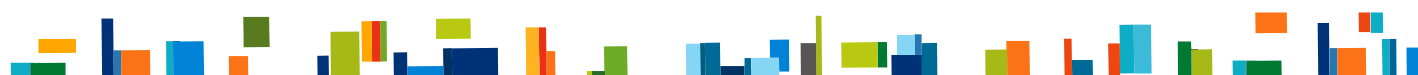
אנחנו עברנו פיזית מקום מגורים בשביל להיות ליד גן שרצינו. אבל אי אפשר לעבור כל שנייה. עלתה פה נקודה נוספת שדיברו, על התקציבים, שאין מספיק כסף להביא סייעות.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

הסייעות זו לא בעיה של כסף.

יש מספיק כסף. יש לנו 120 תקנים שמחכים למילוי.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

הסבירו את זה שהתשלום גם לא משהו. זאת אומרת, אני בטוח שאם אני אגזים, למשל, כי סייעת שתקבל 200 שקל לשעה, יהיו לך מלא בתור.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

אבל אסור לנו. זה הסכמים קיבוציים של המדינה. אסור לנו לשלם יותר. זה כמו מורים.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

השאלה היא כזאת, עשיתם דבר יפה בהסעות, שבעצם איכשהו הצלחתם לארגן איזה שהוא סכום שזה כן יהיה.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

נכון. כי זה שירות שהמדינה לא נותנת.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד: מה שקורה עם הסייעות, זה שההורים צריכים, מי שיש לו כסף, לשלם 'מהצד'.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

אני לא יכולה לדעת מזה.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

זה מה שקורה.

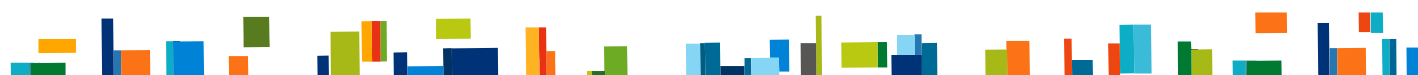
שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

אני לא יודעת מזה.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אבל אני יודע שיש אנשים שעושים את זה.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

אני לא יודעת מזה. אנחנו לא מכירים כאלה אנשים.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אז אנחנו רוצים להגיע למצב, לחשוב אולי איך כן אפשר,

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

אסור לנו. אסור לנו על פי חוק להיכנס להסכמי שכר שהם הסכמי שכר ארציים. אנחנו לא יכולים פשוט לעשות את זה.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אבל יש פה איזו שהיא בעיה איך שאני רואה את זה. מצד אחד, החוק אומר שחייבים סייעות. ואז אומרים – אבל אי אפשר בסכום שהגדיר החוק.

קריאה:

זה אותו דבר לגבי מורים.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אז מה עושים? משאירים את האנשים בלי ואז זה יותר טוב? בכל מקרה עומדים בחוק.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

שווה שאולי נקדיש לזה ועדת חינוך לחוד, אבל כל המקצועות החינוכיים הטיפוליים, אותו דבר גננות, אין לנו גננות, אותו דבר סייעות בחינוך רגיל.

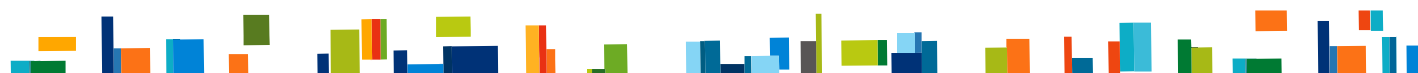
מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אז איך עומדים בחוק? אם החוק מגדיר משהו ולא עומדים בו,

קריאה: עושים מהפכה ויוצאים לרחובות.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

או שמוסיפים תקציבים למרות שאסור.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

קריאה: אני לא יכולה לפעול שלא על פי החוק.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אבל אם אין מספיק אנשים, זה גם לא על פי חוק. זה לא משנה מה הסיבה. אם לא יהיו מספיק אנשים, צריכים, סתם, סייעת לכל מספר ילדים – אז זה לא על פי החוק.

גב' שיר דגן - מרכזת פורום יסודיים: אם אתה תסתכל עכשיו ברמה הארצית, כמות המורים שחסרים לאנגלית, למתמטיקה למדעים, ברמה הארצית היא מטורפת. חסר. למה חסר? אני יכולה לתת לך אלפי סיבות. אתה חושב שאת המדינה זה מאד מעניין? כרגע לא כל כך. לא כל כך. אם זה היה מעניין אותם, הם היו דואגים לזה. היום מורה זה אחד התפקידים הכי חשובים מצד אחד; ומצד שני, מבחינה כספית, מבחינת הערכה, מקום מאד נמוך בדרג.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אז אנחנו הקהילה צריכה לתרום, לעזור.

גב' שיר דגן - מרכזת פורום יסודיים:

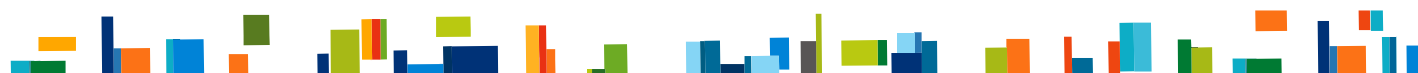
מה שאתה מדבר זה משהו שצריך להיות ברמה ארצית, זה לא משהו שמבחינה עירונית ניתן לפתור אותו. זה משהו שברמה הארצית, מנסים גם הוועד הארצי של ההורים לתמוך במורים בשביל שיקבלו יותר, בשביל שגם אנחנו נקבל אנשים שהם עם יותר מוטיבציה, יותר מוכשרים, ואנשים שרוצים לעבוד במקצוע הזה, ולא אנשים שבאו ללמד לשון ונאלצים ללמד מתמטיקה בלי לדעת את החומר.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אז מה זה אומר? שההורים שיש להם כסף ישלחו את הילדים לבית ספר פרטי, ישקיעו אלפי שקלים,

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

בשורה התחתונה לשאלה שלך, זה שאנחנו כהורים, לא משנה אם יש לנו ילדים מיוחדים או לא מיוחדים, צריכים לצאת לרחוב ולדרוש מהממשלה שאם היא כבר מחוקקת חוק, אז שהיא תעמוד גם בתקצוב על החוק הזה. זו התשובה. שום דבר אחר לא. כי עיריית תל אביב יפו לא תעשה משהו שהוא בניגוד לחוק.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

מר אייל לבנון:

עשינו את זה פעם אחת ונגמר בית ספר של חנוכה. נעשה את זה עוד פעם, ייגמרו עוד דברים.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

זו התשובה – אין לך משהו אחר. זה אנחנו כהורים צריכים לדרוש מהמדינה, שהיא לא יכולה לחוקק חוק ולא לתקצב אותו בהתאם.

קריאה: גם לרפורמה צריך תקצוב.

גב' אלה בורוביץ וולף - מנהלת תכניות למשפחות מיוחדות, מנהל קהילה:

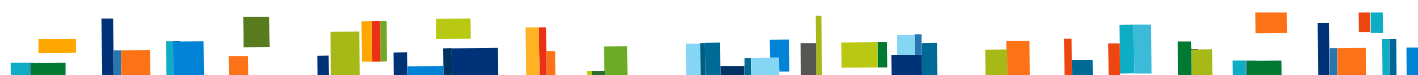
רציתי לשאול, קודם כל באמת מבחינת הרשות, מבחינת העירייה, הצגתם לנו כאילו את המתווה והכול, אבל מה מתוכנן לעשות? עכשיו אנחנו כאילו מחכים? מה הצעדים שאנחנו כן עושים?

גב' עידית גלבר - מנהלת המחלקה לחינוך מיוחד:

כמו שאמרתי, היו"רים כבר נכנסו, היו"רים של משרד החינוך. אנחנו מחכים כרגע, כי יש פה נושא של עמימות, אנחנו מחכים לראות מה צריך להתנהל. אני לא יכולה כי יש פה חוק. את צריכה לעבוד לפי חוק. יש את המערכות. זה כבר לא ידני, יש מערכות ממוחשבות, שהמערכות סגורות כרגע, הן לא נפתחו בכלל. אני לא יכולה אפילו לשלוח את החומרים. הידיים שלנו כבולות, אנחנו צריכים לחכות. בגלל זה אנחנו עדיין מחכים. הכול עמימות. אנחנו גם צועקים את אותה צעקת נובמבר. בגלל זה אמרתי שזה קשה לעשות העתק הדבק מהצפון ישר פה לתל אביב, שזה לא נורא גם אם התחילו במרץ והם הצליחו, כי זה רשויות קטנות. ולא רשות כזו גדולה, בכמויות כאלה של ועדות.

קריאה: לטעמי, אייל יצא, אבל אנחנו אולי צריכים לדבר קצת יותר לעומק מבחינת ההורים, איך אנחנו נרתמים כדי לצעוק את הצעקה מהצד שלנו. וגם כמובן שתשתפו אותנו בכל שלב כדי שבאמת גם נעביר את המידע לשאר ההורים. כי באמת, יש כל מיני שביטות, ההורים אפילו לא מודעים לכל הדבר הזה שהולך לקרות. ואני אומרת להם לפעמים – יש מתווה חדש – מתווה? מה? מו? זה מטורף.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

**אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד**

לכן נערך הדיון היום, כדי שיהיה קודם כל סדר, שהורים בכל העיר יידעו מול מה אנחנו אמורים להתמודד. וכן, אתם צריכים להתחיל לצעוק.

קריאה: אני אשמח להפיץ את המידע בקהילות של ההורים.

גב' שיר דגן - מרכזת פורום יסודיים

יש לי כמה דברים עכשיו מהצד של ההורים, עד עכשיו נשמעתי מצד שני.

קריאה:

מה זה צד שני?

גב' שיר דגן - מרכזת פורום יסודיים:

לא יודעת, כאילו אמרו שאני נשמעת שאני מגנה על משרד החינוך. אני לא מגנה על אף אחד, אני פשוט חיה את הדבר הזה כבר הרבה שנים. אז כמה דברים:

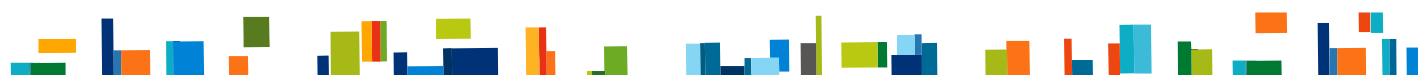
אחד – סימסתי לרעות, אבל אני כן רוצה שזה יירשם לפרוטוקול, אני חושבת שמרכז החינוך צריך להחזיק שני טלפנים שיהיו מיועדים למענה להורים לחינוך המיוחד, שהם ילמדו את המתווה לעומק ויוכלו לענות על כל השאלות. לא כל הטלפנים יוכלו לשחות בחומר הזה וזה חומר שיצטרכו להיות מאד יודעים ועם הרבה מאד סבלנות לענות להרבה מאד הורים, שהם רגישים יותר מהורים עצבניים כמוני. זה אחד.

שתיים – אני כן חושבת שגם עם זה שאמרתם שנעצר התקצוב של הכשרת הצוותים, זה משהו שעיריית תל אביב לא יכולה להרשות לעצמה,

גב' שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

אנחנו ממשיכים, רק המשמעות שהמורים לא מקבלים על זה גמול השתלמות. אנחנו לא עצרנו. אני רק אומרת שמבחינת משרד החינוך,

גב' שיר דגן - מרכזת פורום יסודיים:

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

זאת אומרת, עדיין מקבלים הכשרה של החינוך המיוחד? השאלה, לאיזו רמה את חושבת שאנחנו נצליח להגיע מבחינת ההכשרה הזאת בספטמבר הקרוב? ברמת ההכלה, לאיזה צפי של קשיים אנחנו הולכים להגיע? כי הצוותים בעיר הם עצומים ורבים מאד הם חדשים בכלל.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

בכל בית ספר מונה השנה רכוז הכלה, זה תפקיד חדש שמשרד החינוך הקצה לתוך המערכת, רכוז הכלה והשתלבות, שמקבל על זה גם שעות. בנוסף להיותו מחנך כיתה או מורה, הוא גם רכוז הכלה, והוא מקבל לדעתי 3 שעות או 6 שעות על התפקיד, והוא בעצם אמור להיות מסוגל להסתכל על כל הילדים ולתת להם את המענים הנכונים וגם לעבוד עם המורים. רכוזי ההשתלבות וההכלה בבתי הספר עוברים הכשרה מסודרת.

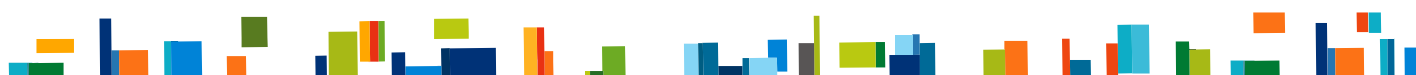
גב' שיר דגן - מרכזת פורום יסודיים:

אז הם עוברים הכשרה בשביל לדעת להכשיר את הצוות של בית הספר?

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

הם עובדים הכשרה בשביל להיות מסוגלים לעבוד עם הצוות ולתת לצוות את המענים ולהיות מסוגלים לעזור לצוותים להתמודד עם סוגיות פרטניות, פדגוגיות, התנהגותיות שעולות במרחב הבית ספרי. זה פעם אחת.

ופעם שניה, צריך להגיד שמראש בתי הספר בתל אביב יפו הם בתי ספר מאד מכילים. אין כמעט בתי ספר שאין בהם כיתה קטנה או ילדים משולבים, באחוזים מאד גבוהים, פי 2 מהאחוזים במדינה. ולכן, בכל בית ספר יש את המורים שהם יותר מובילים בתחום ושהם יותר מוכוונים לדבר הזה, ואז יש את הקהילה המקצועית הבית ספרית שצריכה להתחיל ללמוד את הדבר הזה, אבל מנהלי בתי הספר נערכים לכך. לאה מובילה ב-6-7 השנים האחרונות תפיסה מכילה בבתי הספר, תפיסה מגדלת של איך מצליחים כל הילדים בבית הספר, עוד לפני שחשבו, כתפיסת עולם חינוכית הומניסטית. לכן, זה לא נופל על קרקע שעכשיו אנחנו עיר אטומה ומערכת חינוך, זה נופל על קרקע גם מבחינת המכוונות של המנהלים וגם מבחינת היכולות. אנחנו בעיקר עומדים אל מול הלא צפוי. יש אי ודאות, יש לא צפוי. כל מה שהוא צפוי והוא בשגרה, אנחנו על זה. עם לא מעט אתגרים, אנחנו חווים אלימות יותר גבוהה בבתי הספר, אנחנו מתמודדים עם לא מעט הורים שגם לא מוכנים שהילד יילך לוועדת השמה ויש לזה משמעות כי הוא לא מקבל את הטיפול שהוא צריך, הוא נמצא בחינוך הרגיל בלי המעטפת ובלי הדרכות וכו'. אנחנו

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

מתמודדים עם זה, ואני מניחה שזו תופעה שתלך ונצטרך להתמודד איתה יותר. עם הלא צפוי אנחנו לא יודעים להתמודד, יכולים רק להכין את עצמנו. עם מה שהוא כרגע, שהוא מורכב גם ככה, אנחנו בדרך לשם.

דוברת:

אני רוצה להוסיף עוד משפט אחד על ההורים, שעוד אחד מהאתגרים שלנו, רפורמה כזו דורשת גם אורך רוח מהקהילות המקומיות. ואנחנו משקיעים הרבה מאד אנרגיה בהדרה של קהילות ילדים עם מורכבויות, והתפקיד שלנו זה לקרב את ההורים ולהבין ששילוב צריך גם את הקהילה. זה לא רק מה המורה והילדים עושים בכיתה, אנחנו צריכים אתכם, את ההורים, את הקהילה, עם קצת יותר אורך רוח. זה גם אתגר לא פשוט לנו. אנחנו משקיעים הרבה מאד אנרגיה עכשיו בישיבות, בפגישות עם הורים שרוצים שיוציאו את הילד עכשיו ומיד, כי הוא מפריע לילדים שלהם ללמוד. אנחנו מודעים לקשיים, זה לא פשוט, רואים את המורכבות לכל הכיוונים, אבל זה אתגר גם של קהילת ההורים, של הקהילות המקומיות.

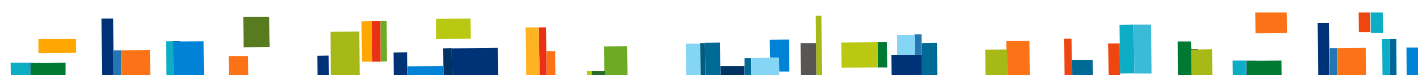
מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אני אוסיף על מה שאת אומרת משהו חשוב שיש בבית הספר שלנו למשל, יש כיתה שמכילה אותנו. מה שקורה, שקבעו לנו מתי יש גיבוש כזה או אחר, מתי הולכים לטיול כזה או אחר, ובעצם לא משתפים אותנו. וזה קצת בעיה כנראה בתפיסה של מה זה נקרא לטעמנו להכיל אחד את השני. זה לשבת ביחד או להחליט ביחד עם עושים ביחד את המפגש לכל הכיתות ביחד, לכל השכבה או לא, אם עושים ביחד את החג הזה או לא, ולא שמישהו נותן לך את ההרגשה בתור אבא של ילד מיוחד, שהנה - 'הכנו לך את הזה, אל תשלם אפילו על הכיבוד, יאללה, בוא'. זה צריך לבוא מכיוון אחר, ונראה לי שפה חסר הסבר קצת להורים מה זה.

אחד המקרים שהיה לנו עם אחד ההורים של אחד הילדים בכיתה הנורמטיבית, שהיא בכלל פסיכולוגית והצליחה לשאול מעל הראש של הילד שלנו - 'מה זה אומר הוא אוטיסט? אין לו בעיה עם המבט, הוא מסתכל ישר'.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

וזה כשזה לא מכוונות רעות.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

נכון. היא הייתה מאד נחמדה כאילו, אבל 'היא לא הייתה שם' ונראה לי שאין שום, לפחות היום, איזו שהיא הרצאה, הסבר.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

יכול להיות שבמקביל להסבר להורים של החינוך המיוחד, צריך גם לתת הסבר להורים--

דוברת:

זה בדיוק מה שלא אמרה, כי אנחנו מקבלים אין ספור מיילים של הורים, כמו שלא אמרה – תוציאו אותו, תרחיקו אותו, נשבת את בית הספר אלא אם כן הילד הזה ייצא, נשבת פה, נשבת שם כי ככה וככה וככה, וזה תמיד בהסתכלות על ילד שקשה לו. אנחנו לא עוסקים כל היום בהרחקה של ילדים שקשה להם. וצריך גם לזכור שכשילד קשה בכיתה - לכל החברים שלו קשה. כשילד הזה יהיה טוב – לכל הילדים יהיה טוב. זו המשמעות של קהילה. וכאן אני מאד מצטרפת למה שאת אומרת.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אולי אפשר לקדם את זה באיזה שהוא סוג של בונוסים לבית הספר. אם הם מכילים את הילדים ועושים איתם ביחד דברים, אז מקבלים איזה שהוא בונוס מהעירייה, אני לא יודע אם זה אפשרי בכלל.

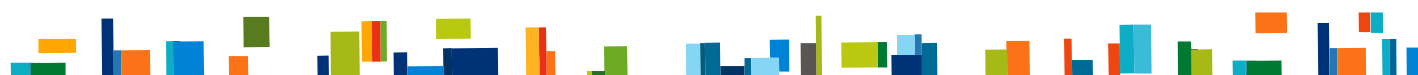
שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

אני חושבת שחינוך טוב זה השירות שמנהלי בתי הספר והצוותים צריכים לתת בלי בונוס. זאת העבודה שלהם.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

את צודקת ב-100%. ההורים, ניקח את הקיצוניים, אלה שממש נגד שאומרים - 'הוא מפריע לי בכיתה, מה זה צריך להיות?' ברגע שהוא יבין שיש מצב שמכילים את הילדים המיוחדים ועוזרים להם, יש איזה משהו שבית הספר מרוויח.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

אבל היות שכל המערכת היא כזו, אין בית ספר שאין בו שילוב או הכלה. אני לא חושבת שאנחנו חוסכים בתקציבים בבתי הספר, אין בתי ספר שמבקשים משהו, עזרה לטובת הכלה, ואנחנו אומרים – תתמודדו עם זה. אין דבר כזה. אני פחות מאמינה בתגמול על מעשה שהוא בסיסי חינוכי אנושי.

גב' שיר דגן - מרכזת פורום יסודיים:

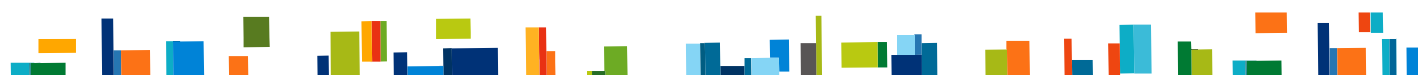
אני גם אסביר לך, שלא רק בתחום החינוך המיוחד, כל תחום ההרצאות, לנסות להביא את ההורים ללמוד יותר בנושא של חינוך, גם אם זה חינוך מיני, גם אם זה סמים, גם אם זה אלכוהול, גם אם זה דברים שלא דווקא נוגעים לאחר, אלא דווקא לילד שלך עצמך, מאד קשה להוציא את ההורים מהבית בשביל לבוא וללמוד משהו או לעשות משהו שהוא מעבר. פה דווקא זה כן המקום של הנהגות ההורים, לבוא חזק ולהוריד את זה כלפי מטה. כי אין עד היום, לפחות אצלי בכיתות של הילדים, הורים שקמו ואמרו – הילד הזה ככה, הילד הזה ככה – ואני לא 'נכנסתי' בהם, שמדובר בילד. אבל זה צריך להיות משהו שבא מהנהגות ההורים. וזה משהו שאנחנו כהנהגות ההורים אמורים להחדיר לקהילה, כי ההורים גם צריכים לקחת אחריות על עצמם, וזה משהו שהוא בסדר. לבוא ולהגיד להורה אחר – זה שאתה בא ונכנס בילד או בהורה של ילד בכיתה ג' או בכיתה ד' או בכיתה ב' או בגן, אתה זה שלא בסדר. לכל ילד יש קשיים בחיים, לכל ילד, בין אם הוא מיוחד ובין אם הוא לא. כל ילד מגיע למצב הזה. היו לי ילדים מיוחדים בכיתות של כל הילדים. לא קרה שלילד שלי היו בעיות עם הילד הזה ספציפית כי הוא היה מיוחד. לא קרה. וכשקטלו ילדים, אני זאת שקטלתי את ההורים בחזרה. וזה בסדר בתור הורה לקחת אחריות. יש בעיה כזאת, צריך לפנות להנהגת ההורים של הכיתה. לא קורה – בשביל זה יש אותנו. אנחנו יורדים פנימה. פונים אלי פרטניים ואני נכנסת להנהגות ההורים ומבהירה מה המקום שלנו כהורים, כקהילה. וזה בסדר. לא הכול חל על הרשות, יש דברים שאנחנו צריכים לקחת אחריות על עצמנו. כי זו התנהגות בסיסית, זה לא איזה משהו שהוא יוצא דופן.

מר אייל לבנון - יו"ר ועדת הורים מרכזי תל-אביב-יפו:

לא סתם רוב ועדי ההורים בבתי הספר בתל אביב שינו את השם שלהם להנהגות הורים.

מר דורון אביעד - הורה בחינוך מיוחד:

אנחנו חברים גם בהנהגת הורים וזה לפעמים מדהים לראות, חלק מהאנשים מכילים בצורה מדהימה וחלק פשוט לא.

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

דוברת:

את זה אנחנו בחיים לא נצליח לשנות, את ה-DNA של כולם.

דוברת: זה בכל האוכלוסייה. וזה שלנו כאוכלוסייה לדעת להיות הרוב שכופה לאט לאט מה נורמת התנהגות נכונה בקהילה. ככה זה עובד. זה דברים שאנחנו צריכים לקחת אחריות על עצמנו.

דוברת: זה מתחיל גם אצלנו ההורים, אני חייבת להגיד, עוד לפני ההנהגה והכול. שרון רמון, מורה בבית ספר גבריאל, היום היא מנהלת, היא ביקשה ממני להיכנס לגבריאל ולדבר על נדב, לא רק עליו, אלא התייחסות לילדים עם צרכים מיוחדים. דיברתי גם בכיתה הגבוהה שלה, גם בכיתה של הבת שלי. היום היא מנהלת בבית ספר דו לשוני ביפו, עוד כחודשיים אני מוזמנת לשם. הכל בהתנדבות, מן הסתם, הרעיון לדעת שאנחנו בסופו של דבר, זה בסדר עם ההנהגה והכול, אבל אנחנו לא חייבים לחכות לאחרים, אנחנו צריכים לצאת ולעשות. אם אנחנו רוצים לשנות – זה בידיים שלנו.

דוברת: אני רוצה לחזק אתכם על זה ולומר שלדוגמא, השנה המחלקה שמה לה למטרה לקדם את הנושא של המיני מרתון. ובאמת, שילשנו את כמות התלמידים שלקחו חלק. ובשנה הבאה אנחנו רוצים פשוט להביא את זה לממדים אחרים. וכל דבר כזה קטן, אנחנו השנה בונים הרבה מאד,

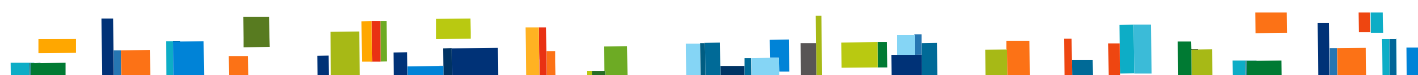
גב' שיר דגן:

נכון. כי גם כל דבר כזה, שסוף סוף דיברנו עם עידית, אנחנו קיבלנו את הפרסום הזה, גם לנו היה יותר קל להפיץ אותו הלאה להורים, מה שלא ידענו עליו למשל שנה קודמת.

דוברת: אנחנו מברכים על זה. ככל שאתם תיקחו חלק יותר משמעותי ויוזמות שאנחנו עכשיו נפיץ אתם תהיו מעורבים, ותראו, אתם תיקחו את זה באמת למקום של להפוך את הילדים לחלק בלתי נפרד. זאת השאיפה.

מר אייל לבנון - יו"ר ועד הורים מרכזי:

אבל יש פה באמת נקודה שצריך גם להגיד אותה וגם צריך לעבוד עליה, וזה באמת השיתוף של ההורים בעניין של החינוך המיוחד.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

אני שנה ראשונה שיש לי ילד בחינוך המיוחד והתחושה שאני הרגשתי מרוב ההורים שדיברתי, אם לא כולם, שיש רצון, אין ממש שיתוף פעולה. אני אולי דוגמא אחרת, כי אני מכיר את שיתוף הפעולה בחינוך הרגיל. ושיתוף הפעולה שיש כיום בחינוך המיוחד הוא לא מספיק משתף הורים ומכיל הורים ברמת המחשבה וברמת ההתנהלות במקור.

כן אני יודע מהשיחות שלי עם עידית, שזה משתנה, אבל זה באמת משהו שצריך להיות חלק מהעניין. אני חושב שהמעורבות שלנו כוועד והמעורבות של הקבוצה של ההורים המיוחדים ובכלל של ההורים, יכולה לתרום לתהליכים ויכולה לעזור מאד, בייחוד לאור הדברים שלא דיברה והצורך גם להעביר את הדברים לילדים בחינוך הרגיל, אבל חייבים באמת לעשות את זה בצורה יותר אדוקה ויותר משמעותית, עם יותר שיתוף. שיר העלתה אפילו את העניין הזה של מרכז שירות שיוסיף שני טלפנים, שזה נושא חשוב. אבל זה משהו שחשוב לעבוד עליו.

גב' שיר דגן - מרכזת פורום יסודיים:

נושא אחרון שרציתי להעלות, באתי עם דברים מהבית – אנחנו בזמנו דיברנו, ואני עלה את זה עוד פעם, אחד הדברים שקשים בנושא של החינוך המיוחד זה מה קורה כשנגמר בית הספר. זה עלה. ילדי א' עד ג' וילדי הגנים שרשומים לצהרון, רבים מהם לא מקבלים את המענה שהם צריכים בצהרון. א', הצוות של הצהרון, סליחה שאני אומרת את זה, הרבה פעמים הוא לא מספיק למה שיש היום, לא כל שכן להכיל את ילדי החינוך המיוחד בתוכו. אחד הקשיים שדובר זה שקשה להשיג סייעות בגלל שזה שעות מאד קצרות, שכר מאד בסיסי. למה אנחנו כעיר לא לוקחים את הסייעות האלה ואומרים להם – בואו, תקבלו עוד 3 שעות, ותהיו בצהרונים, להגדיל את הצוות.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

אנחנו אומרים להן, הן לא רוצות. את חושבת שלא אומרים להן? מתחננים אליהן, הן לא רוצות. הן לא רוצות.

מר אייל לבנון - יו"ר ועד הורים מרכזי תל אביב יפו:

נופל לי האסימון פתאום על מה שהיא אומרת, שאני מכיר אישית שתי סייעות כאלה שמסיימות את העבודה בבית הספר, ממשיכות לעבוד בצהרון אבל עם משכורת רגילה של צהרון, לא בתור סייעות שם.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

נכון.

מר אייל לבנון - יו"ר ועד הורים מרכזי תל אביב יפו:

אבל, מה ששיר אומרת מתחבר בדיוק לשיחה שקדמה אליה.

גב' שיר דגן - מרכזת פורום יסודיים:

אני מדברת על הגדלה.

מר אייל לבנון - יו"ר ועד הורים מרכזי תל אביב יפו:

אני יודע, אבל מה שהיא אומרת גם מתחבר לשיחה שקדמה אליה. ההצלחה של השילוב היא בסופו של דבר ההכלה של הקהילה גם. לא ראיתי בית ספר שלא מנסה, באמת. בסופו של דבר המשקל של הקהילה הוא חשוב. והיום צהרון בגן וב-א' עד ג' הוא המשך של בית הספר, הוא חלק מחיי הקהילה. ילד שלא שם, מפספס משהו מחיי הקהילה שלו ועם היכולת שלו להשתלבות בקהילה. וכשהדבר הזה ייצא, נקווה שלא בצורה הזאת, ייצא לפועל, יהיו יותר ויותר ילדים משולבים בקהילה שלהם ולא בבתי ספר בחוץ, וזה יקבל עוד משנה תוקף כל הסיפור הזה. זו באמת נקודה שצריך לחשוב עליה.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

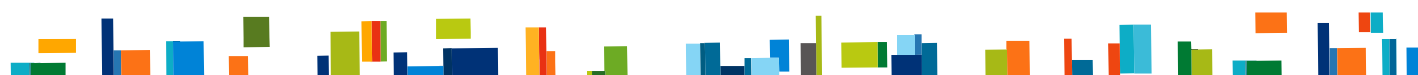
אני חושבת שזו עוד נקודה שצריך להפנות למדינה בהקשר של תוכנית ניצנים. כי בעצם תוכנית ניצנים, הרי עד עכשיו המפעילים יכולו, בגלל הרווח שהיה להם, לממן עוד סייעות בתוך הצהרונים ולתת שירות שהוא יותר משמעותי גם לילדי החינוך המיוחד. בגלל שירד להם הרווח, בעצם הם על הקשקש, לפחות כך הם טוענים, בגלל שהמדינה הגבילה את הכול, אז הם מאד צרים בדבר הזה. אבל בסדר, זו נקודה למחשבה. צריך לסיים אבל.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אנחנו צריכים לסיים, אז שאלה אחרונה.

קריאה:

רק להעלות עוד משהו שאני אשמח אם נדון עליו. הבן שלי לומד ביד אליהו, 10 ילדים בגן, 6 מהם הם ילדי עובדים זרים. אז מעבר לזה שהוא לא לומד בשכונה, זה מאד קשה לקיים חיים פעילים אחר

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

הצהריים, זה עוד יותר קשה כשבאמת זה הורים שאתה מנסה אפילו לדבר איתם וזה ממש מורכב, ואין לי פיתרון לזה, וגם לא שאני חושבת שהם לא צריכים ללמוד. אבל אני חושבת שכן צריך להקדיש לזה איזו שהיא מחשבה ולחשוב מה עושים עם זה, כי אני אומרת לכם שלפעמים ברמה שאתה מנסה להזמין אותם ליום הולדת וזה לא הולך.

קריאה: ידוע.

קריאה: אני אשמח בעניין הזה גם.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:
נשמע את החברים בקצרה ואז נסכם.

מר דני יבולסקי:

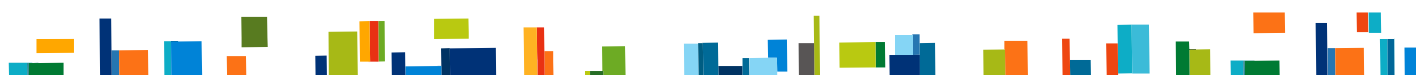
אני לא מצפה לתשובה עכשיו, אבל אני כן חושב שאם יש איזו שהיא רפורמה כללית במדינה, צריכה כנראה להיות איזו שהיא רפורמת נגד ברמה מסוימת בעירייה כדי שתתאים למה שקורה שם. אני שואל את עצמי, אם המבנה הזה עכשיו של מחלקת סיעות, שנותנת את הסייעות לכולם, לא יכול להשתנות באיזו שהיא רמה שתהיה איזו שהיא מחלקה שמתמחה בסייעות שמשלבות תלמיד וסייעות שעושות עבודה בגני תקשורת, בבתי ספר. אני הייתי רכז שילוב כמה שנים בבית הספר שלי, זו עבודה שהיא שונה לחלוטין. אני חושב שההתמקצעות בחלקים שונים של החינוך יכולה מאד לעזור. אני לא ארחיב, אבל זה יכול מאד להתאים למה שמשרד החינוך מנסה לכוון אליו.

גב' שיר דגן - מרכזת פורום יסודיים:

אני כן רוצה להגיד לך וכבר אמרתי לך, אנחנו עובדים עם החינוך המיוחד, ואני חושבת שזה שאנחנו עושים את זה בנפרד, שיש קבוצה של ההורים המיוחדים ואת הוועד שעושה את זה בנפרד – זו טעות, אני חוזרת ואומרת את זה. אני חושבת שזה צריך להיות קבוצה אחת.

קריאה:

בהקשר של מינהל השירותים החברתיים, אני מסתכלת על הנתונים, אצלנו מוכרים משהו כמו 1,340 ילדים מיוחדים, ויהיו לזה השלכות גם על המינהל שלנו. אם זה בהיבט של עובדות סוציאליות שיצטרכו

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק - מ"מ וסרה"ע
יו"ר ועדת חינוך והוועדה לקידום מעמד הילד

ללוות משפחות למלא את הטפסים, ועובדות סוציאליות שמגיעות לוועדות כמו פסיכולוגים, אבחונים שאנחנו את חלקם עושים היום ואני מניחה שנתבקש לעשות יותר. אז אני חושבת שאנחנו צריכים להיות חלק מכל היערכות או דיון.

שירלי רימון - מנהלת מינהל חינוך בעיריית תל אביב:

נעשה פגישה עם המנכ"ל על כל ההשלכות.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני רוצה להגיד לכם קודם כל תודה רבה שהגעתם. בנימה אופטימית, ב-21 בנובמבר יש "רגע אחד חינוך", ואני רוצה לומר לכם שיש מקום נכבד ומכובד לכל מה שקשור לחינוך המיוחד – הרצאות, פאנלים, הצגות – ואני מזמינה אתכם, באמת- יש קומה שלמה שמוקדשת לחינוך המיוחד. זה מתחיל בשעה 7:30 בערב, כל בניין העירייה יעסוק בחינוך ויש קומה שלמה שמוקצת לחינוך המיוחד.

אני מודה לכולם ונועלת בזאת את הישיבה.

* * * * הישיבה נעולה * * * *

